Ազգ
Azg armenian daily
20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2001 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 212 (2416)

Թուրքիան «անհրաժեշտ պատասխան» է տալու Կվաշնեւսկու հայտարարություններին

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքիայում անհանգստացած են Հայոց ցեղասպանության զոհերի հուշահամալիրում Լեհաստանի նախագահ Ալեքսանդր Կվաշնեւսկու արտահայտություններից եւ պատրաստվում են «պատասխանել» ցեղասպանության ճանաչման կոչերին: Թուրքական «Սաբահ» թերթը գրում է, որ Լեհաստանի նախագահի Հայաստան կատարած այցելության մանրամասնություններն Անկարան է ուղարկել Վարշավայում Թուրքիայի դեսպանությունը, միաժամանակ հայտնելով իր անհանգստությունը Կվաշնեւսկու հայտարարությունների վերաբերյալ: Այս կապակցությամբ Թուրքիայի արտգործնախարարությունը հայտարարել է, որ «ամենակարճ ժամանակամիջոցում» անհրաժեշտ պատասխան է տրվելու: «Սաբահը» հիշեցնում է նաեւ, որ սեպտեմբերի 25-28-ը Հայաստան կատարած այցելության վերջին օրը Հռոմի պապը եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոսը համատեղ հայտարարության մեջ օգտագործել էին «ցեղասպանություն» տերմինը, ինչի կապակցությամբ «Անկարայի ափսոսանքն» էր հայտնվել Թուրքիայում Վատիկանի ներկայացուցիչ Լուիջի Կոնտիին:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Վանոն զրկվեց պատգամավորի մանդատից

75-րդ ընտրատարածքն այլեւս պատգամավոր չունի

ԳՈՌ ՍԵՐՈՒԽԱՆՅԱՆ

Մոտ մեկ ամիս առաջ Ազգային ժողովը փակ գաղտնի քվեարկությամբ չընդունեց Վանո Սիրադեղյանի մեկ նստաշրջանի քվեարկությունների կեսից ավելի բացակայությունները անհարգելի ճանաչելու հարցը, ինչը նշանակում էր, որ 75-րդ ընտրատարածքի պատգամավորը շարունակելու էր պահպանել մանդատը, չնայած նրա նկատմամբ հարուցված քրեական գործին եւ փախուստի մեջ գտնվելու փաստին: Այն ժամանակ անանց բացառության բոլոր խմբակցություններն ու պատգամավորական խմբերը փորձում էին համոզել պատգամավորի մանդատից Սիրադեղյանին զրկելու խնդրում իրենց շահագրգռության մեջ, չնայած ակնհայտ էր, որ նրանց մեծ մասի ասածները, մեղմ ասած, «չէին բռնում գործին»: Եվ ամբողջովին հեղինակազրկումից իրենց փրկելու նպատակով առաջ քաշեցին մի ֆանտաստիկ տեսություն,

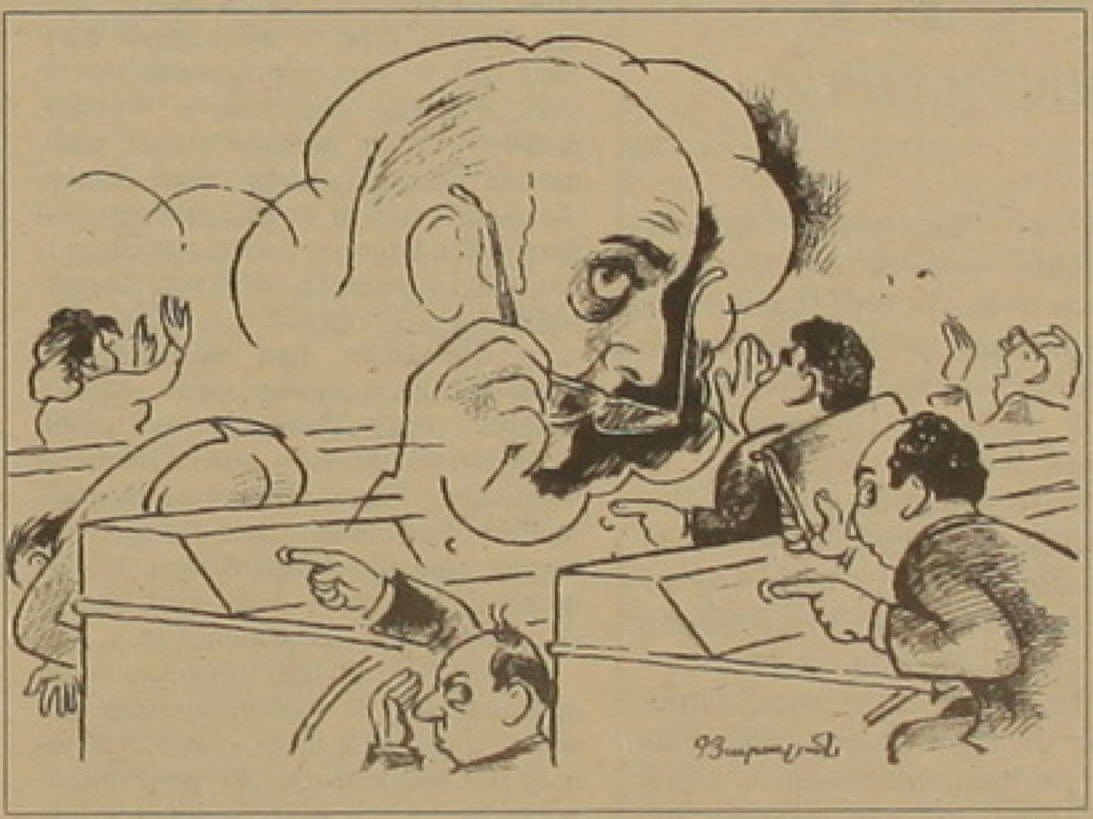

թե իշխանությունները Վանոյի հարցն առաջ քաշելով, փորձում են շարժել «Առագաստ» սրճարանում կատարված սպանությունը, թեեւ ակնհայտ էր այդ երկու իրադարձությունների միջեւ որեւէ տրամաբանական կապի բացակայությունը:

Տես ➧ էջ 2

ՏԱՍԸ ՕՐՈՒՄ (ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ) — ՏԱԳ ԳՈՏԻՆԵՐ

Քոլին Փաուելը ուրվագծում է արաբ-իսրայելական խաղաղության իր երկրի ծրագիրը

Մ. Նահանգների պետքարտուղար Քոլին Փաուելը երեկ խոսելով Լուիզվիլի համալսարանի ամբիոնից, առավել հստակ ուրվագծեց Միջին Արեւելքում խաղաղություն հաստատելու իր երկրի ծրագիրը, որի կապակցությամբ սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչական արարքներից հետո նախագահ Բուշն ու ամերիկացի այլ պատասխանատուներ, այդ թվում պետքարտուղարը, մի շարք հայտարարություններ էին արել արդեն:

Բավական հավասարակշռված մոտեցմամբ պետքարտուղարն իր ներկայացրած ծրագրում աշխատեց ընդգրկել հակամարտող երկու կողմերի՝ պաղեստինցիների եւ իսրայելցիների նախապայմաններն ու պահանջները: Հիշեցնելով, որ 10 տարի առաջ՝ 1991 թ.-ին, Ծոցի պատերազմից հետո, արաբներն ու իսրայելցիները Մադրիդի խորհրդաժողովում խաղաղության լավ մեկնարկ էին վերցրել, ինչը պետք է շարունակել այժմ, Փաուելն իր խոսքը կենտրոնացրեց 2 հիմնական կետի վրա՝ պաղեստինյան իշխանությունները պետք է ձերբակալեն ու պատժեն հակաիսրայելական ահաբեկչական բոլոր արարքների հեղինակներին, իսկ իսրայելցիները պետք է դադարեցնեն գրավված տարածքներում նոր բնակավայրեր հաստատելը: Պաղեստինցիները պետք է իմանան, ասաց պետքարտուղարը, որ տարածաշրջանում խաղաղությունն այլընտրանք չունի եւ պետք է պատրաստ լինեն, ինչպես իսրայելցիք, փոխզիջումների: Իրենց հերթին իսրայելցիները պետք է վերջ տան օկուպացիային:

Տարածաշրջանի բոլոր ժողովուրդներն իրավունք ունեն ապրելու խաղաղության, անվտանգության ու բարգավաճման պայմաններում, ասաց Փաուելը: Նա հայտարարեց, որ ինքն արդեն հատուկ բանագնաց է նշանակել եւ ուղարկել տարածաշրջան:

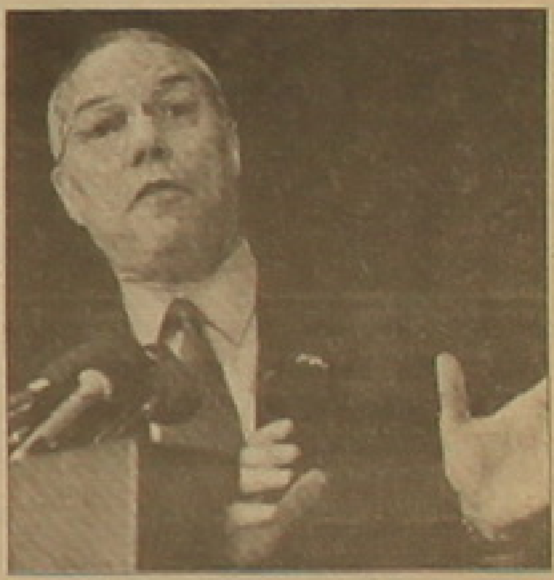

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրենը Երեւանում

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր ուշ երեկոյան պաշտոնական այցով Երեւան կժամանի ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրեն Կոիչիրո Մացուուրան, որը կմասնակցի ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հովանավորությամբ նոյեմբերի 20-22-ը այստեղ անցկացվող «Վերածնունդ մշակույթի միջոցով» խորագրով Նվիրատուների կոնֆերանսին:

Ինչպես տեղեկացրին ՀՀ ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից, այցի շրջանակներում պրն Մացուուրան կհանդիպի ՀՀ նախագահ Ռ. Քոչարյանի, ԱԺ նախագահ Ա. Խաչատրյանի, վարչապետ Ա. Մարգարյանի հետ, աշխատանքային հանդիպումներ կունենա ԱԳՆ փոխնախարար Թ. Մարգարյանի, կրթության եւ գիտության նախարար Լ. Մկրտչյանի, մշակույթի նախարար Ռ. Շառոյանի հետ:

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրենը կայցելի նաեւ Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածին, Մեծ եղեռնի հուշահամալիր, ուր ծաղկեպսակ կդնի եւ ծառ կտնկի եղեռնի զոհերի հիշատակին: Երեւանի պետական համալսարանում կկայանա նրա հանդիպումը դասախոսական կազմի եւ ուսանողության հետ, որտեղ նրան նաեւ կշնորհվի համալսարանի պատվավոր դոկտորի կոչում:

Հարձակում 8 լրագրողների վրա

Երեկ Աֆղանստանի Ջալալաբադ քաղաքից մայրաքաղաք Քաբուլ տեղափոխվելիս առեւանգվել են 8 լրագրողներ, որոնցից չորսի մասին կան չհաստատված լուրեր, թե սպանված են: Այդ չորսից երկուսը Ռոյթեր գործակալությունից են, երկուսը՝ իտալական եւ իսպանական թերթերից: Ականատեսների վկայությամբ, անհայտ զինյալներ լրագրողներին տարել են ճանապարհից դուրս եւ քիչ հետո լսվել են կրակոցի ձայներ: Ականատեսներից մեկը պնդել է, որ ինքը տեսել է առնվազն 4 դիակ, որոնցից մեկը՝ կին:

Առեւանգման վայրը գտնվում է Հյուսիսային դաշինքի վերահսկողության սահմաններում, թեեւ բացառված չէ թալիբների կամ ավազակախմբերի ներթափանցումն այնտեղ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Նյու Յորքում սկսվել է «հայ-թուրք հաշտարարների» հերթական հանդիպումը

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդմամբ, նոյեմբերի 18-ին Նյու Յորքում սկսվել է հայ-թուրքական հաշտեցման հանձնաժողովի հերթական հանդիպումը: Սպասվում է, որ նոյեմբերի 19-ի հանդիպումից հետո կհրապարակվի համատեղ հայտարարություն, ինչպես նաեւ հայկական պատվիրակության նոր անդամի անունը:

Տոմսկում հայ քննիչն է քննում ադրբեջանցիների սպանության գործը

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Անցած շաբաթ ՌԴ Տոմսկ քաղաքում ազգությամբ ադրբեջանցի Իբրահիմովի սրճարանում քրեական հեղինակությունների, գլխավորապես ադրբեջանցիների հավաքի ժամանակ տեղի ունեցած հրաձգության հետեւանքով սպանվել են հինգ ադրբեջանցիներ, իսկ հինգը ծանր վերքերով տեղափոխվել են հիվանդանոց, որտեղ նրանցից մեկը եւս մահացել է: Ըստ «Ազատության», այդ սպանության գործով զբաղվող քննչական խմբի ղեկավարը հայ քննիչ է:

Բորիս Առուշանյանը՝ նախարար

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը հրամանագիր է ստորագրել, համաձայն որի այլ աշխատանքի անցնելու կապակցությամբ Առնոլդ Աբրահամյանն ազատվել է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տնտեսական եւ կառուցվածքային բարեփոխումների նախարարի պաշտոնից: Մեկ այլ հրամանագրով այդ պաշտոնում նշանակվել է Արմենական կուսակցության ղեկավար, Ստեփանակերտի նախկին քաղաքապետ Բորիս Առուշանյանը:

«Ավիա-սերվիսի» ծառայությունները «Զվարթնոցում»

«Ավիա-սերվիս» ընկերությունը, որը 1998-ից Միջազգային օդային տրանսպորտի ասոցիացիայի (IATA) անդամ է, ներկայումս «Զվարթնոց» օդանավակայանում իրականացնում է մի շարք ծառայություններ՝ աշխատատեղով ապահովելով ավիացիայի շուրջ 400 աշխատակիցների: Մասնավորապես իրականացվում են ինժեներա-տեխնիկական, ուղեւորների փոխադրման, սպասարկման, հատուկ տրանսպորտային փոխադրումների իրացման ծառայություններ: «Ավիասերվիսը» սպասարկում է ինչպես ռուսական արտադրության «Տու», «Իլ», «Յակ», «Ան», այնպես էլ այլ երկրների՝ «Էրբաս», «Բոինգ» եւ այլ օդանավերին: Համագործակցության պայմանագրեր են կնքված աշխարհի 35, այդ թվում՝ «Բրիտանական ավիաուղիների», «Ավստրիական ավիաուղիների», «Կասպյան ավիաուղիների», «Սիրիական ավիաուղիների», «Սիբիր», «Պուլկովո», «Սամարա» ավիաուղիների հետ: Ընկերությունն ունի սեփական տարածքներ, շինություններ, անհրաժեշտ սարքավորումներ, վերանորոգման արտադրամասեր, ներքին տեղեկատվական ցանց, կապի ժամանակակից միջոցներ: Իր գործունեությունն օդանավակայանում ընկերությունն իրականացնում է համաձայն քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության լիցենզիայի:

Ա. Մ.

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ԴԱՏԱՐԱՆ

Այդ վտանգավոր ու վարակիչ հիվանդությունը՝ աղանդավորություն

Արմավիրի մարզային դատարանից մինչեւ վերաքննիչ դատարան՝ նույն գործի հետքերով

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

Վերջերս վերաքննիչ դատարանում սկսվեց մինչ այդ Արմավիրի մարզային դատարանում լսված մի գործի դատավարությունը. հանձին Լեւոն Մարգարյանի՝ ատոմակայանի աշխատակցի, 1994-ին Մեծամորում իր իսկ հիմնած կրոնական աղանդի կազմակերպության ղեկավարի, ամբաստանվում վերստին «Եհովայի վկաներն» են: Արմավիրում տեղի ունեցած դատավարությանը լրատվամիջոցներն անդրադարձել են ոչ մեկ անգամ, եւ նման հետաքրքրությունը բացատրելի է: «Եհովայի վկաներ» կազմակերպության անդամների քարոզչական կոչուն գործունեությունն ու վտանգավոր չափերի հասնող ֆանատիկական աճը Հայաստանում իսկական չարիք են դարձել. իրենց իսկ հայտարարություններով՝ հանրապետությունում 18 հազար հետեւորդ ունեն, սակայն պետք է ենթադրել, որ այս թիվը, եթե անգամ համապատասխանում է ճշմարտությանն ու նվազեցված չէ, առաջիկայում էլ ավելի կմեծանա՝ արգելքների, սահմանափակումների չհանդիպելով:

Թե որքան կազմակերպված ու նպատակասլաց են գործում այս աղանդի հետեւորդները՝ կարելի է դատել արդեն այն փաստից, որ նրանք վերոհիշյալ գործին առնչվող դատական նիստերին ներկայանում են ստվար զանգվածով, մեկ մարդու պես, եւ հարմար առիթի դեպքում նույնիսկ փորձում ազդել լրատվամիջոցների վրա: Վերաքննիչ դատարանում այս գործով ընդամենը մեկ նիստ է տեղի ունեցել, երեկ երկրորդն էր, որը չկայացավ դատավոր Արթուր Պողոսյանի հիվանդ լինելու պատճառով: Ամեն դեպքում, վերոհիշյալ երկու նիստերին ներկայացած հետեւորդների զանգվածն ուսումնասիրելով, տխուր մի եզրակացության հանգեցինք. եհովականների թվում բազում էին երիտասարդները, 17-18-ը հազիվ լրացրած տղաներն ու աղջիկները: Թերեւս ավագների կույր հավատարմությունն էր նրանց «օրինակ» ծառայել՝ նույն կերպ նվիրվելու «Եհովայի վկաներ» կազմակերպության մոլայլ գաղափարախոսությանը:

Տես ➧ էջ 3

ԱԶԳ **ՏԵՂԱԿԱՆ**

27-ի գործով ԱԺ հանձնաժողովը փորձում է փրկվել վերջնական ձախողումից

Հանձնաժողովը լիազորությունները երկարաձգելու առաջարկ է ներկայացրել

Որքան էլ Գագիկ Կոստանդյանը փորձում է վերջնական ձախողումից փրկել ԱԺ «Հոկտեմբերի 27»-ի գործով ժամանակավոր հանձնաժողովի գոյությունն ու գործունեությունը, հանձնաժողովը վճռականորեն գնում է դեպի... ձախողում: Նույն հանձնաժողովի որոշ անդամներ մոտ մեկ ամիս առաջ ԱԺ-ին ներկայացրած հաղորդման տապալումը կապում էին հանձնաժողովի նախագահ Վահագն Հարությունյանը ոչ այլ ինչ է նշանակում, քան կառչել միակ հաջողությունից եւ ակնարկ, որ մյուս պարտավորությունների կատարումն այլեւս անհնար է կատարել: ԱԱՆ մեկուսարանում Նաիրի Հունանյանի պահպանումն իրականացնելու նպատակահարմարության առումով, որովհետեւ հանձնաժողովում հակասական մոտեցումների անհաղթահարելիության պատճառով, իսկ Հունանյանի անօրինական իրավական օժանդակություն տրամադրելու առումով, ո-նյալի հետ հանդիպել եւ ցանկացած խորհուրդ տալ: Մյուս կողմից, հանձնաժողովի լիազորությունները սահմանափակվում են միայն ամբաստանյալներին հարցաքննության տանել-բերելու, հարցաքննության ընթացքի մասին փաստաթղթային հիմնավորումներին ծանոթանալով, այնպես որ ցանկացած դեպքում այս լիազորություններով հանձնաժողովը ուզեր թե չուզեր ի սկզբանե ենթակա էր ձախողման:

Դրա փոխարեն կարելի է ըն-նի ելույթի հետ, որը պատգամավորների բարձրացրած հարցերին միայն մեկ նախադասությամբ էր պատասխանում. «Մենք արել ենք այն, ինչ դուք դրել եք հանձնաժողովի առաջ»: Սակայն ակնհայտ է, որ հանձնաժողովը մեծամասամբ թերացել է իր աշխատանքներում: Դրա ամենավառ ապացույցը՝ շուտով ավարտվում է հանձնաժողովի լիազորությունների ժամկետը, սակայն առաջադրված երեք հարցերից երկուսին պատասխան չի տրվել, եւ որի պատճառով անդամներին օդ ու ջրի պես անհրաժեշտ էր այդ լիազորությունների երկարաձգումը, ինչի առաջարկը եւ նրանք արեցին խորհրդարանին երեկ:

Հետաքրքրական է, որ Գագիկ Կոստանդյանը երկարաձգման համար հիմնավորումներ ներկայացնելիս վերստին անդրադարձավ Նորայր Եղիազարյանի «առեղծվածային» մահվան հանգամանքին, որի համար, ի դեպ, հանձնաժողովը վաղուց շատ հստակ դիրքորոշում ուներ. մահը տեղի է ունեցել շատ կասկածելի պայմաններում, ուստի նոր քննության կարիք ունի: Եվ հիմա հստակ պատասխան տրված հարցի քննարկու-րովհետեւ... ապացույցներ չկան: Վերջին հանգամանքն ի դեպ հանձնաժողովի համար խիստ խոցելի է, եթե նկատի ունենանք, որ ի սկզբանե ստեղծվում էր հենց դա բացահայտելու նպատակով: Ըստ հանձնաժողովի փոխնախագահ Գագիկ Կոստանդյանի՝ իրենց ոչ մի կերպ չի հաջողվում ԱԱ եւ ՆԳ համապատասխան մարմիններից ստանալ այն ձերբակալվածների եւ մեկուսարանի աշխատակիցների ցուցակը, որոնցից կարող էին բացահայտել՝ Հունանյանին եւ մյուսներին իրավական օգնություն տրամադրվելո՞ւ է, թե՞ ոչ:

Ուշադրություն դարձնենք, որ հիմնավորումն ինքնին շփոթեցնող է: Ինչպես պատգամավոր Գուրգեն Եղիազարյանը նկատեց, ոչ ոք արտադատարանական այսպես կոչված անօրինական իրավական օգնություն ամբաստանյալներին չէր տա մեկուսարանի աշխատակիցների եւ հատկապես միեւնույն խցում «նստածների» ներկայությամբ: Եվ այն դեպքում, երբ մեկուսարաններում այդ նպատակով հատուկ մատչելի գրականություն կա, իսկ Հունանյանի պաշտպանը 24 ժամ անընդմեջ կարող է իր պաշտպա-թացք տալ կատարված աշխատանքների արդյունքներին, որն, ի դեպ, ի զորու չի եղել կատարելու մինչ այդ գործած որեւէ այլ հանձնաժողովի: Հայկ Բաբուխանյանն, օրինակ, առաջարկում է խորհրդարանին աջակցել իր ստեղծած հանձնաժողովին եւ համապատասխան որոշումներ ընդունելով՝ լուծել երեք հիմնական խնդիր: Առաջինը ԱԺ ընդունած որոշումով զեկույցը պաշտոնապես ուղարկել դատախազություն՝ Նորայր Եղիազարյանի մասով նոր նախաքննություն սկսելու մասով, երկրորդ՝ որոշում ընդունել եւ ստիպել համապատասխան մարմիններին հանձնաժողովին տրամադրել պահանջվող փաստաթղթերը եւ երրորդ՝ ընթացք տալ նախաքննության ընթացքում որոշ մեղադրյալների հանդեպ կիրառված բռնությունները բացահայտելուն: Այս առաջարկը ներկայացվել էր նաեւ ավելի վաղ, սակայն հերթական անգամ արժանացել խորհրդարանի անտարբերությանը: Իսկ թե մինչեւ վեց ամիս կերկարաձգվի՞ հանձնաժողովի լիազորությունների ժամկետը, կորոշվի այսօր առավոտյան:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Հայերենի ուղղագրության հարցը ամբիոնի ընդլայնված նիստում

Հայերենի միասնական ուղղագրության հարցի մտահոգությամբ ճարտարագիտական համալսարանի հայոց լեզվի եւ գրականության ամբիոնի եւ հայագիտության կաճառի համատեղ՝ երեկվա ընդլայնված նիստին ներկա էին մեսրոպյան ուղղագրության խնդրին հետամուտ մի շարք մտավորականներ, մամուլի ներկայացուցիչներ: Զեկուցումով հանդես եկավ հայագիտության կաճառի նախագահ, պրոֆեսոր Ջանի Միրզաբեկյանը՝ հարցը կարեւորելով նախ եւ առաջ իբրեւ ազգային միասնության ամենակարեւոր գործոններից մեկը: Ուղղագրության արհեստական տարանջատումը խորացնում է երկփեղկվածությունը հայ ժողովրդի երկու հատվածների միջեւ, խոչընդոտում հայրենիք-սփյուռք կապերի ամրապնդմանը: Ելույթ ունեցողները գտան, որ այս հարցը քաղաքական հարթության վրա դիտարկելը ճիշտ չէ, քանի որ ազգային է իր էությամբ:

Տարիներ ձգձգվող հայերենի միասնական ուղղագրության հարցի լուծման տարբերակներ առաջարկեցին ԳԱԱ հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտի բաժնի վարիչ Դերենիկ Վարդումյանը, բանաստեղծ Լեւոն Միրիջանյանը, «Սփյուռք» գիտաուսումնական կենտրոնի տնօրեն Սուրեն Դանիելյանը: Վերջինս առաջարկեց ստեղծել համահայկական հանձնաժողով սփյուռքահայ եւ հայաստանցի՝ այս հարցին նախանձախնդիր մտավորականների մասնակցությամբ, Հայաստանում եւ սփյուռքի հայահոծ գաղութներում անցկացնել նիստեր, կազմակերպել համազգային գիտաժողով, ստեղծել համահայկական թերթ:

Որոշվեց առաջարկները ներկայացնել ՀՀ նախագահին՝ խնդրի վարչական լուծումներ ստանալու ակնկալիքով: Ուղղագրության այս տարանջատումը սփյուռքի ուծացմանը նպաստող մի հանգամանք դիտվեց, իսկ վերադարձը դասական ուղղագրության՝ արեւմտահայ մշակույթի պահպանման խնդիր: Լեւոն Միրիջանյանը տարակուսեց, թե այսօրվա մեր ուղղագրությամբ ինչպես կարելի է գնալ մեր ազգային մեծ հոբելյանի՝ գրերի գյուտի 1600-ամյակին ընդառաջ:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Երբ վտանգված էին շատ ու շատ մարդիկ

Շաբաթ օրը՝ նոյեմբերի 17-ին, օրվա կեսին անսպասելի առատ ձյուն տեղաց հանրապետության տարածքի մեծ մասում: Առավել դժվարացավ տրանսպորտի երթեւեկությունը երկրի ճանապարհներով: Մի քանի ժամով անասելի վտանգավոր դարձավ երթեւեկությունը Սպիտակի լեռնանցքով: Տասնյակ մարդատար ու բեռնատար ավտոմեքենաներ չէին կարողանում շարժվել, խցանել էին ողջ լեռնանցքը: Դժվար կացություն էր ստեղծվել արդեն գիշերը: Նույնիսկ մի քանի մետր առաջ կամ հետ շարժվելը հղի էր մահացու վտանգով:

Ու ահա, այս ծայրաստիճան լարված իրադրությունում եղան մարդիկ, որոնք պարզապես սխրանք գործեցին՝ փրկելով շատ ու շատ մարդկանց կյանքը: Բազմաթիվ վտանգվածներ դեռ շատ կհիշեն 39 ՏՏ 488 պետհամարանիշի ՎԱԶ-02 ավտոմեքենայի տղաներին՝ Սարատ, Արտյոմ, Հակոբ Կարապետյաններին, Արամ Հովհաննիսյանին, ովքեր լեռնանցքում խցանված շատ մարդկանց կյանքեր փրկեցին այդ օրը՝ վերջիններիս անվնաս հասցնելով մինչեւ լեռնանցքի գագաթը: Իսկ այստեղ Ապարանի ավտոտեսուչ, մայոր Վիգեն Ներսիսյանն էր օգնության հասնում աղետից փրկվածներին:

Դժվար է խոսել ծայրահեղ իրավիճակների մասին: Սակայն պետք է հիշել նրանց, ովքեր ազնվաբարո են եղել եւ ամուր կամքի տեր:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Սահմանադրական բարեփոխումների ժամանակավոր հանձնաժողով ԱԺ-ում

Ավարտելով կիսատ մնացած արտահերթ նիստը, խորհրդարանը որոշում կայացրեց ներկայացված երեք սահմանադրության նախագծերը քննարկելու նպատակով ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողով ստեղծել: Վիճահարույց հարցերը, որոնք կապված էին հանձնաժողովում ընդգրկվելիք քաղաքական ուժերի համամասնության հետ, որոշակի հանգուցալուծվել են: «Միասնությունը» հանձնաժողովում ստացել է երեք տեղ, անկախ պատգամավորներից կներկայացվի միայն մեկը, մյուս խմբակցությունները՝ երկուական տեղ կստանան: «Միասնության» հանրապետական թեւից ներկայացվել է Տիգրան Թորոսյանը, ԺԴԿ-ից՝ Միսակ Մկրտչյանը, ՀԺԿ-ի ներկայացուցիչը դեռեւս հայտնի չէ: Շավարշ Քոչարյանը կներկայացնի անկախ պատգամավորներին: Այս հստակեցումները դեռեւս վերջնական չեն եւ հետագայում կարող են նաեւ փոփոխվել:

Գ. Ա.

Վանոն զրկվեց մանդատից

Սկիզբը էջ 1

Պատգամավորները շատ լավ գիտակցում էին, որ մոտ ապագայում դարձյալ բախվելու են «Վանոյի պատին»: Սակայն իրավիճակից դուրս գալու ելքը եւս գիտեին, որից եւ անպայման կառչելու էին: Եվ այդ ելքը քվեարկությունը փակ կարգով անցկացնելու հանգամանքն էր: Ի դեպ, կանոնակարգով մանդատին առնչվող հարցը փակ քվեարկությամբ լուծելու մասին ոչինչ չի ասվում, թեեւ նախորդ նույնատիպ քվեարկությանը կիրառվեց հենց այդ տարբերակը: Եվ այս անգամ էլ նույն տարբերակը կկիրառվեր, եթե պատգամավոր Մանուկ Գասպարյանը սառը ցնցուղ չթափեր «գաղտնապահների» գլխին եւ պետաիրավական հանձնաժողովի նախագահ Վիկտոր Դալլաքյանից չպահանջեր կանոնակարգում ցույց տալ հարցը գաղտնի, էլեկտրոնային քվեարկությամբ լուծելու մասին որեւէ կետ, որը պարզապես բացակայում էր:

Վիկտոր Դալլաքյանն ստիպված եղավ պարզաբանել, որ քվեարկությունը կարող է անցկացվել նաեւ բաց տարբերակով, իսկ նախորդ անգամ փակ քվեարկությամբ էր տեղի ունեցել՝ ելնելով անձին առնչվող հարցերը գաղտնի ճանապարհով հստակեցնելու ընդունված ավանդույթից:

Ստեղծված իրավիճակից ելնելով, ԱԺ նախագահը քվեարկությունը բաց կամ փակ տարբերակով անցկացնելու հարցը դրեց քվեարկության: Արդյունքն ապշեցուցիչ էր. 70 պատգամավոր կողմ էր բաց քվեարկությանը եւ ընդամենը 3-ն էր դեմ արտահայտվել: Մինչդեռ նախորդ անգամ ընդամենը 36 պատգամավոր էր փակ քվեարկության արդյունքում Սիրադեղյանին մանդատից զրկելու նախագծին կողմ արտահայտվել:

Այդ պահին արդեն պարզ էր, որ խորհրդարանը զրկվում է գործընթացը տապալելու հնարավորությունից, եւ որ Վանո Սիրադեղյանը բառացիորեն վայրկյաններ անց կդադարի պատգամավոր լինելուց: 67 կողմ, 8 դեմ, 4 ձեռնպահ քվեարկության արդյունքը ճակատագրական եղավ. Վանոն այլեւս պատգամավոր չէ:

Քվեարկությունը սակայն բացահայտեց եւս մի քանի իրողություններ: Առաջինը եւ ամենակարեւորը՝ թե որքա՞ն անվերապահ պաշտպաններ ունի Վանո Սիրադեղյանը խորհրդարանում եւ քանի՞սն էին, որ պարզապես «դավաճանեցին» նրան: Այդ 8 «ասպետներն» էին Ռուբեն Գեւորգյանը, Խաչատուր Սուքիասյանը, Հակոբ Հակոբյանը, Գուրգեն Արսենյանը, Երեմ Կարապետյանը, Սամվել Սադաթելյանը եւ Արամ Հովհաննիսյանը: Իսկ բացահայտումից խուսափողները, որոնք նաեւ Վանոյի այսպես կոչված «գաղտնի բանակն» էին կազմում, 31 պատգամավոր են, եթե նկատի ունենանք 67 կողմ արտահայտվողների եւ նախորդ քվեարկության 36 կողմ արտահայտվողների տարբերությունը: Ի դեպ, այստեղ հաշվի չեն առնված այն պատգամավորները, որոնք քվեարկությանը չմասնակցեցին՝ լինելով դահլիճում: Դրանցից են Վազգեն Խաչիկյանը, Ստեփան Բարսեղյանը, ՀԺԿ-ից Ստեփան Զաքարյանը, Արամայիս Բարսեղյանը եւ այլք: Այս կարգավիճակին կարելի է դասել նաեւ ձեռնպահ քվեարկած 4 պատգամավորներին՝ Սեմյոն Բաղդասարյան, Ֆիլարետ Բերիկյան, Պարույր Կարապետյան, Գեւորգ Հակոբյան:

Հետաքրքրական էր, որ իրենց դիրքորոշումները հատկապես դեմ արտահայտված պատգամավորները գրեթե ոչնչով չէին մեկնաբանում: Մասնավորապես Գուրգեն Արսենյանը մանդատից Սիրադեղյանին զրկելուն իր դեմ լինելը բացատրեց նրանով, թե նման «փոքր ֆորմատով» իրենք իրավունք չունեն գնահատական տալ նախկինների գործունեությանը: Իսկ անորոշ պահվածքը մասնավորապես Ֆիլարետ Բերիկյանը բացատրեց նրանով, թե իր համար անընդունելի են կիրառվող երկակի ստանդարտները:

Ի դեպ, այս դիրքորոշումը բավական կենսունակ է, եթե հաշվի առնենք առանձին պատգամավորների հայտարարությունները, թե բացի Սիրադեղյանից, եւս 13 պատգամավոր անհարգելի բացակայել է 4-րդ նստաշրջանի քվեարկություններից: Մասնավորապես Մանուկ Գասպարյանի տվյալներով՝ այդ 13 պատգամավորները ԱԺ հաշվապահության աշխատավարձի ֆոնդից աշխատավարձ են ստացել՝ ներկայացնելով ուշացած տեղեկանքներ: «Հնարավոր է, որ դրանցից ոմանք անգամ հիվանդության մասին տեղեկանքներ ներկայացրած լինեն», կասկածում էր Գասպարյանը:

Պատգամավորների բացակայություններին գնահատական տվող պետաիրավական հանձնաժողովի նախագահ Վ. Դալլաքյանը սակայն այդ «բյուլետենները» ստուգելու առումով **«Ազգի»** հարցմանը պատասխանեց, թե ինքը բժիշկ, իսկ հանձնաժողովը բժշկական չէ, որպեսզի պարզի՝ այդ տեղեկանքները համապատասխանո՞ւմ են իրականությանը: Ըստ նրա, իրենց ներկայացվել է պատգամավորների բացակայությունների եւ դրանցից հարգելի ճանաչվածների ցուցակը, ըստ որի՝ իրենք համապատասխան եզրակացություն են ներկայացրել:

Ինչեւէ, Վանո Սիրադեղյանին մանդատից զրկելով, խորհրդարանը որոշակի քայլ կատարեց՝ գնահատական տալու այսօրվա ռեւանշիստների նախկին գործունեությանը:

Խնդիրն այն է, սակայն, որ դա խորհրդարանն անում է թերեւս ստիպված, իսկ առանձին պատգամավորներ, որոնք հանկարծակի փոխեցին իրենց «այդքան կայուն» դիրքորոշումները, պարզապես խուսափեցին... ինքնաբացահայտումից:

Այդ մասին խոսում են իրենք պատգամավորները: Մասնավորապես նույն Մանուկ Գասպարյանը, որը նախորդ անգամ Վանոյի հարցը կապում էր «Առագաստի» դեպքի հետ, այն կարծիքը հայտնեց, թե քվեարկության արդյունքը կախված էր միմիայն բաց քվեարկությունից:

Նույն տեսակետը հայտնեց նաեւ Վիկտոր Դալլաքյանը, ըստ որի. «Արդյունքները նման էին լինելու նախկիններին, եթե փակ քվեարկություն կայանար»:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

«Սովորական միջոցներով համակարգը չի փրկվի»

Ջրային տնտեսության կոմիտեի պետի ասուլիսը

Այս տարվա փետրվարին կառավարության որոշմամբ ստեղծվեց հանրապետության ջրային ոլորտի խնդիրները կարգավորող մարմին՝ Ջրային տնտեսության պետական կոմիտե։ Երեկ կոմիտեի պետ Գագիկ Մարտիրոսյանը ամփոփեց անցած ժամանակահատվածում կատարվածը եւ ներկայացրեց առաջիկայում նախատեսվող ծրագրերը։ Նա նախ ընդգծեց, որ այս համակարգում այժմ այնպիսի իրավիճակ է ստեղծվել, որ սովորական միջոցներով կարգավորել այլեւս անհնար է։ Այդ նպատակով Հայաստանի կառավարությունը Համաշխարհային բանկի եւ գերմանական կառավարության հետ ընդունել եւ իրականացնում է մի շարք ծրագրեր։ Առաջիկա հինգ տարիների ծրագրերի համար արդեն ստացվել է 200 մլն դոլար։ Իսկ ընդհանրապես համակարգն իդեալական վիճակի բերելու համար, ըստ կոմիտեի պետի, անհրաժեշտ է 1,5 մլրդ դոլար, որի 30 տոկոսը՝ մայրաքաղաքին։

Ինչ վերաբերում է ներկա կացությանը, ապա 2001 թ. 10 ամիսների ընթացքում մատակարարված 681 մլն խմ ոռոգման ջրի դիմաց գանձվել է 1 մլրդ 280 մլն դրամ։ Այսինքն՝ ընդհանուր հասույթի 48 տոկոսը։ Անցյալ տարի այդ ցուցանիշը եղել է 27 տոկոս։ Խմելու ջրի բնագավառում պատկերը հետեւյալն է՝ մատակարարված 108 մլն խմ ջրի դիմաց հավաքվել է 1 մլրդ 181 մլն դրամ՝ ընդհանուրի 36 տոկոսը։ Անցյալ տարվա նույն ժամանակահատվածում գանձումները կազմել էին 30 տոկոս։ Գագիկ Մարտիրոսյանը հայտնեց նաեւ, որ այս տարի խիստ սահմանափակ է եղել Սեւանից ոռոգման ջրի բացթողումների չափաքանակը։ Այն կազմել է 157 մլն խմ, երբ կառավարության սահմանած նվազագույն չափաքանակը 170 մլն խմ է։ Խնայվել է նաեւ էլեկտրաէներգիա։ Ոռոգման եւ խմելու ջրի մատակարարման նպատակով օգտագործվել է 320 մլն կվտ.ժ, երբ անցյալ տարի ծախսված էլեկտրաէներգիան կազմել է 341 մլն կվտ.ժ։

Ջրամատակարարման վիճակից դժգոհ են բոլորը՝ եւ շահագործողը, եւ սպառողը, եւ բնապահպանները, իսկ պետբյուջեն չի ստանում գումարները։ 10-11 մլրդ դրամի փոխարեն համակարգից ստացվել է ընդամենը 2-3 մլրդ դրամ։ Ի՞նչ է նախատեսվում այստեղ կացությունը կարգավորելու նպատակով։ Մինչեւ մարտի 30-ը կնախապատրաստվի եւ Ազգային ժողով կներկայացվի նոր ջրային օրենսգիրքը։ Այնուհետեւ պետք է ստեղծվի սակագները հաստատող մարմին։ Կոմիտեի պետը հավանական համարեց, որ ոչ թե առանձին-առանձին լինեն էներգետիկայի, գազի, ջեռուցման, ջրի սակագները որոշող հանձնաժողովներ, այլ միջոցների խնայման նպատակով այդ բոլորը որոշի մեկ հանձնաժողով։

Մինչեւ 2002 թ.-ի վերջը պետք է ընդունվի Ջրի ազգային ծրագիր։ Նույն ժամանակահատվածում նախատեսված է ավարտել ոռոգման ջրի հաշվառման համակարգի ստեղծման աշխատանքները։ Այս ծրագրերի իրականացմանը պետք է նպաստեն նաեւ խորհրդարանի սահմանած 2001-2005 թթ. հարկային արտոնությունները, պայմանով, որ 2006-2009 թթ. կուտակված պարտավորությունները համամասնորեն վճարվեն։ Գագիկ Մարտիրոսյանը ընդգծեց նաեւ ջրգողության եւ կոռուպցիայի առկայությունը, որոնք «անհրաժեշտ է բերել օրենքի դաշտ»։

«Ազգի» հարցը հետեւյալն էր՝ նպատակահարմար չէ՞ փոփոխել Հայաստանի կառավարության (վարչապետ՝ Արմեն Դարբինյան) 1999 թ. մարտի որոշումը, համաձայն որի, ջրաչափերի տեղադրումը պետք է կատարվի բաժանորդների հաշվին։ Ի դեպ, գազի եւ էլեկտրաէներգիայի բազմասակագնային հաշվիչների տեղադրման դեպքում ճիշտ լուծումներ գտնված են։ Գագիկ Մարտիրոսյանը պատասխանելով այդ հարցին նշեց, որ, իրոք, կառավարության այդ որոշումը չիրականացավ։

Ջրաչափերի տեղադրումը պետության խնդիրն է, եւ պետությունն էլ պետք է հոգա հետագայում ժողովրդից հաշվիչի տեղադրման մի մասի ծախսը աստիճանաբար վճարելու պայմանով։ Սոցիալապես անապահով խավերի համար նման կարգը գործում է, բնակչության մնացած մասի համար էլ դա պետք է նախատեսվի։ Իհարկե, եթե բնակիչը ցանկանում է նախապես ներդրում կատարել եւ տեղադրել հաշվիչը, նույնպես պետք է թույլատրվի։

Մայրաքաղաքի ջրամատակարարման հետ կապված մեկ այլ հարցի առնչությամբ նշվեց, որ «Էյ Յութիլիթին» առաջին տարվա ընթացքում չէր կարող իրականացնել աշխատանքներն այնպես, ինչպես մենք կցանկանայինք։ Խնդիրները շատ բարդ էին։ Եթե կառավարությունն օգնի իտալական ընկերությանը, ապա, ըստ Գագիկ Մարտիրոսյանի, արդյունքները կբարելավվեն, եւ «Էյ Յութիլիթին» 2004 թ.-ին Հայաստանից կհեռանա իր պարտավորությունները կատարած։

Գլխավոր խնդիրը, որ ծառացել է իտալացիների առջեւ, վարձավճարների հավաքումն է։ Նրանք կատարել են իրենց ստանձնած պարտավորությունը կիսով չափ, ինչի պատճառով զրկվել են 350 հազ. դոլար հավելավճարից։ Իհարկե, հավելավճարից ընկերության զրկվելը սպառողներին ոչինչ չի տալիս։ Ցանկալի կլիներ, որ պարտավորությունները կատարվեին, հավելավճարն էլ ընկերությունը ստանար։ Պատճառը տեղի յուրահատուկ պայմաններն են, քանի որ այս ընկերությունն Իտալիայի մայրաքաղաքում բավականին բարձր մակարդակով իրականացնում է էլեկտրաէներգիայի վաճառքի եւ ջրամատակարարման գործառույթները։

Մամուլի ասուլիսի ժամանակ կոմիտեի պետն անդրադարձավ նաեւ համակարգում չարաշահումներին, նշելով, որ մի շարք գործեր դատախազությանն են հանձնվել։ Բացի այդ, կոմիտեն 388 տարրական հայց է ներկայացրել մատակարարված ջրի դիմաց պարտքերը մարելու պահանջով, որից 265-ը բավարարվել է, 116-ը՝ ընթացքի մեջ է եւ միայն 7-ը մերժվել է։

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Այդ վտանգավոր ու վարակիչ հիվանդությունը՝ աղանդավորություն

Սկիզբը էջ 1

Ինչեւէ, անցնենք գործի մանրամասներին։ Այսպիսով, մինչ վերաքննիչ դատարան հասնելը Լեւոն Մարգարյանի գործը քննվել է Արմավիրի մարզային դատարանի դատավոր Մ. Սիմոնյանի վարույթում։ Վերջինս դատավճիռ է արձակել հօգուտ Լեւոն Մարգարյանի։ Մեջբերենք փոքրիկ մի հատված այդ, մեղմ ասած, «գրագետ» դատավճռից. «Ճանաչել եւ հռչակել ամբաստանյալ Լեւոն Մարգարյանի անմեղությունը...»։ «Ճանաչել եւ հռչակել». տարօրինակ ձեւակերպում է... Այնուհետեւ դատավճռում նշվում է, որ ամբաստանյալ Մարգարյանն իր «արարքում հանցակազմի բացակայության պատճառով անմեղ է ճանաչվում ՀՀ քրեական օրենսգրքի 244-րդ հոդվածի առաջին մասով նախատեսված հանցանքի կատարման մեջ...»։ «Գրագետ» նախադասությունների մեջբերումն այսքանով ավարտենք, հասկանալով մեկ նկատառումով. որպեսզի ի վերջո պարզաբանենք, թե որն է Լ. Մարգարյանի մեղքը եւ ի՞նչ է 244-րդ հոդվածը։

Առանց կրոնի պետական խորհրդում իր ղեկավարած կրոնական կազմակերպությունը գրանցման ներկայացնելու՝ նա քարոզչական գործունեություն է ծավալել անչափահասների ու երիտասարդների շրջանում, եւ այդ գործունեության արդյունքում 12 անչափահասներ ներգրավվել են վերոհիշյալ աղանդի շարքերը, իսկ մեկ երիտասարդ եհովական՝ Արամ Շահվերդյանը, հրաժարվել է զինծառայության պարտքը կատարելուց՝ վկայակոչելով իր դավանած աղանդի սկզբունքները։ Մարգարյանի քարոզչական գործունեությունն անմիջականորեն դեր է խաղացել, որպեսզի եհովականների աղանդն, արդեն անչափահասների «ջանքերով», ներթափանցի դպրոցներ։ Գործի դատաքննության ընթացքում բազմաթիվ վկաներ են հարցաքննվել, հայտնի են դարձել շատ փաստեր։ Պարզվել է, որ դպրոցականների շրջանում այս աղանդի տարածումը կարճ ժամանակահատվածում այնպիսի սպառնալի չափեր է ընդունել, որ միջնակարգ դպրոցներից մի քանիսում մանկավարժական խորհրդի նիստեր են հրավիրվել՝ իրավիճակը քննելու եւ միջոցներ ձեռնարկելու։ Ուսուցիչները միաբերան արձանագրել են, որ այդ աղանդի հետեւորդ դարձած անչափահասների վարքում կտրուկ փոփոխություններ են նկատվում, երեխաները դարձել են շրջապատին անհաղորդ, մանկական հետաքրքրություններին անտարբեր եւ այլն։

Այսօրինակ փաստերը վկայակոչելով՝ Արմավիրի մարզային դատախազությունը մեղադրանք է առաջադրել Լ. Մարգարյանին, որն, ի դեպ, «Եհովայի վկաների» հայաստանյան կազմակերպության ղեկավար դեմքերից է։ Մեղադրանքը ներկայացվել է քրեական օրենսգրքի 244-րդ հոդվածի առաջին մասով՝ «կրոնական ծիսակատարությունների պատրվակով քաղաքացիների անձի եւ իրավունքների դեմ ոտնձգությունների կատարում»։ Ամբաստանյալը, փաստորեն, խախտել է խղճի ազատության ու կրոնական կազմակերպությունների մասին ՀՀ օրենքը՝ քարոզչություն ծավալելով առանց իր կազմակերպությունը գրանցելու։ Պատժաչափը, որ սպառնում էր Լ. Մարգարյանին, ազատազրկումն էր մինչեւ 5 տարի ժամկետով։ Նա, ինչպես արդեն նշել ենք, նաեւ քաղաքացիական պարտքի կատարումից հրաժարման է դրդել երիտասարդներին եւ «հաջողության» հասել Ա. Շահվերդյանի հարցում։

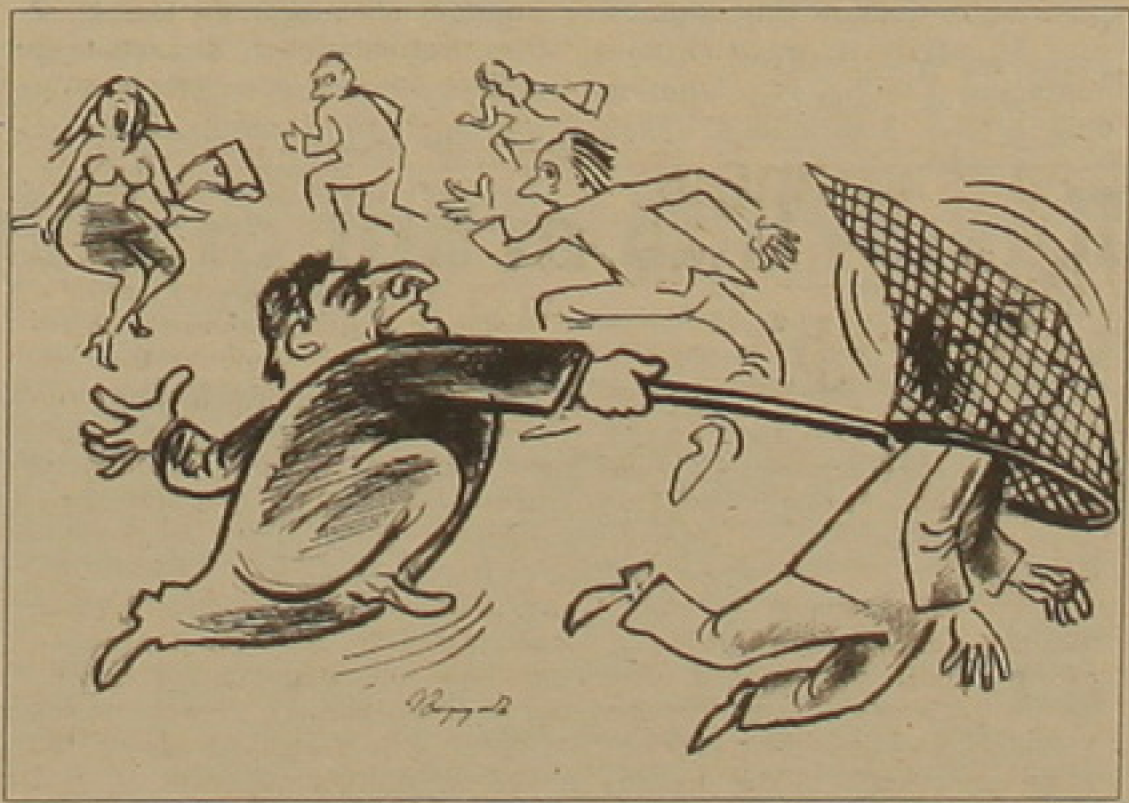

Արմավիրի մարզային դատարանի դատավոր Մ. Սիմոնյանի դատավճռին անհամաձայնություն հայտնելով՝ այս գործով մեղադրողներ Հովհաննիսյանն ու Մինասյանը հարցը հասցրել են վերաքննիչ դատարան։ Պատճառաբանվել է, որ դատավճիռն անհիմն էր, ապացույցներն ու վկաների ցուցմունքները ճիշտ չեն գնահատվել եւ այլն։ Մինչդեռ դատարանը համարել է, թե այս պատմության մեջ որեւէ մեկը որոշակի ոտնձգություն չի կատարել ինչ-որ ուրիշի դեմ...

Այս գործի քննության զարգացումները դեռեւս անորոշ են, սակայն կարեւոր է եւ այլ հանգամանք։ Մենք հարմար առիթով դժգոհում ու զայրանում ենք աղանդավորություն կոչվող երեւույթին, աղանդավորների քարոզչությանն ու նրանց համառությանը բախվելով։ Իսկ ի՞նչ միջոցներ ենք ձեռնարկում այդ հակապետական վարակին գործնականում հակազդելու առումով. ինչո՞ւ չի լսվում հասարակության ձայնը, ինչո՞ւ է լռում եկեղեցին, ինչո՞ւ են անմասն մնում կրոնագետները, աստվածաբաններն ու մյուս վերլուծողները։ Անտարբերությամբ չես կարող հակակշիռ դառնալ։ Իսկ դատարանի դահլիճում միայն եհովականներն էին...

ՄԱՔՍԱՅԻՆ

Նորից Բագրատաշենի շուկայի մասին

Բագրատաշենի սահմանամերձ շուկայի գործունեության կանոնակարգման ուղղությամբ ՀՀ մաքսային պետական կոմիտեի վերջերս ձեռնարկած միջոցառումները հանդիպել են շուկայի առեւտրականների համառ դիմադրությանը, որոնք միջադեպեր հրահրելու միջոցով փորձել են խոչընդոտել շուկայի կարգավորման աշխատանքները։ Միջադեպերը հրավիրել են նաեւ զանգվածային լրատվամիջոցների ուշադրությունը, որոնց մի մասը, միակողմանի ներկայացնելով իրադրությունը, գնահատել է դրանք իբրեւ առեւտրականների դեմ ուղղված քայլ։ Իրականում իրավիճակը բոլորովին այլ է։ Բանն այն է, որ 1993 թ.-ից գործող Բագրատաշենի շուկան, որը ստեղծվել էր Հայաստանի եւ Վրաստանի միջեւ կանոնավոր առեւտուր կազմակերպելու համար, նպատակին չի ծառայում, եւ ներկրվող մեծ քանակությամբ ապրանքը հաջողությամբ շրջանցում է մաքսային հսկողությունը։ Առանց մաքսային հարկումների ներկրված ապրանքը ներքին շուկայից դուրս է մղում օրինապահ հարկատուների ներկրած ապրանքը՝ ստեղծելով անհավասար մրցակցային դաշտ, ինչը բացասաբար է ազդում ներքին շուկայի, գնագոյացման եւ պետական բյուջեի մուտքերի վրա։ Բացի այդ, Բագրատաշենի շուկայի ներկայիս անվերահսկելիության պատճառով չի սերտիֆիկացվում ներկրվող հիմնականում անորակ եւ կեղծ սննդամթերքը, շուկան վերածվել է նաեւ կասկածելի ծագման եւ մաքսային հսկողությունից թաքցված դեղորայքի ու ենթաակցիզային ապրանքների՝ հանրապետություն ներթափանցման հիմնական միջոցի։ Յուրաքանչյուր շաբաթ շուկա այցելող մի քանի հազար մարդկանց հեշտությամբ հաջողվում է առանց մաքսային հարկումների բազմաթիվ անգամ ապրանք ներկրել, այնինչ նրանցից յուրաքանչյուրը 6 ամսվա ընթացքում միայն մեկ անգամ առանց մաքսային հարկումների 500 դոլարի 50 կգ ապրանք ներկրելու իրավունք ունի։ Մաքսային պետական կոմիտեի ուսումնասիրություններով Բագրատաշենի շուկայում ամսական բյուջեն շրջանցում է մոտ 100 մլն դրամ։ Ապօրինի առեւտրական տաղավարների պատճառով մաքսային ենթակետի մոտ գոյացող հերթերի, կուտակումների եւ խառնաշփոթի մեջ առեւտրականներին հաջողվում է պարսպի վրայով ապրանքն անցկացնել առանց մաքսազերծման։ Նշված ապօրինությունները կանխելու եւ շուկայի գործունեությունը կարգավորելու նպատակ ունի ՀՀ կառավարության հոկտեմբերի 22-ի որոշումը, համաձայն որի շուկայի գործունեությունն ապահովող ձեռնարկության բաժնետոմսերի տնօրինման լիազորությունները վերապահվել են ՀՀ մաքսային պետական կոմիտեին եւ արգելվել է ենթաակցիզային ապրանքների, ինչպես նաեւ սուրճի եւ շոկոլադի իրացումը շուկայի տարածքում։

Շուկայի գործունեությունը կանոնակարգելու համար ապամոնտաժվել են մաքսային հսկողության գոտում տեղակայված առեւտրային տաղավարները։ Ապամոնտաժման աշխատանքները սակայն ուղեկցվել են առեւտրականների կողմից դրանք խանգարելուն միտված մի շարք միջադեպերով, որոնք հրահրել են տարիներ շարունակ շուկայի անվերահսկելիությունից օգտվող մի խումբ մարդիկ՝ առեւտրականներին բացատրելով, թե նման միջոցառումների նպատակն իրենց աշխատանքից զրկելն է։ Այնինչ կանոնակարգման միջոցառումներն ուղղված են ոչ թե առեւտրականների դեմ, այլ նպատակ ունեն ապօրինի գործունեություն իրականացնողներին տեղափոխել մաքսային դաշտ, փակել մաքսանենգության եւ մաքսային հսկողությունը շրջանցող բոլոր հնարավոր ուղիները, եւ շուկայի գործունեությունից ստացվող գումարներն ուղղել ոչ թե անհատ անձանց գրպանները, այլ պետական բյուջե։ Փոփոխություններից հետո մաքսային հսկողության գոտում գլխավոր ենթակետից բացի կգործի եւս երկու անցակետ։ Նոր տաղավարների կառուցման եւ սանիտարական պայմանների ապահովման համար ՀՀ մաքսային պետական կոմիտեի արտաբյուջետային հաշվից հատկացվել է մոտ 40 մլն դրամ։ Բարեկարգման աշխատանքները կավարտվեն մոտ 10 օրից։

ՀՀ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Կուսակցական

Հավատավոր մարդկանց թիվն ավելանում է

ՀՌԱԿ նորագիրներ Ալավերդիում

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության «Ալավերդի» ակումբն արդեն քաղաքում եւ մարզում լուրջ համարում ունեցող կազմակերպություն է: Դա, անշուշտ, պայմանավորված է ակումբի ատենապետ Արա Թովմասյանի անձով, մարդ, որին եւ վստահում են ալավերդցիները, հատկապես մշակույթի ոլորտի մարդիկ, մտավորականները: Եվ պատահական չէ, որ ՀՌԱԿ վարչության ատենադպիր Գառնիկ Հովակիմյանի, վարչության անդամ Սեւրոպ Հարությունյանի, ՀՌԱԿ՝ գործիչ Կարեն Կակոյանի Ալավերդի կատարած վերջին այցի ժամանակ եւս 12 ալավերդցիներ ցանկություն հայտնեցին անդամագրվել այս կուսակցությանը:

– Ալավերդի քաղաքն ու Լոռու մարզի Թումանյանի ենթաշրջանն ընդհանրապես յուրօրինակ մի տարածաշրջան է իր բնակչության բազմազանությամբ, իր ուրույն խնդիրներով, մեր զրույցի ժամանակ ասաց ՀՌԱԿ ատենադպիր Գառնիկ Հովակիմյանը: – Այստեղ հայերի հետ կողք-կողքի երկար տարիներ ապրել են հույներ ու ռուսներ, որոնք իրենց ազգային կերպարն են թելադրել: Համատեղ կյանքի ընթացքում ազգամիջյան հարաբերությունները այստեղ հաստատվել են իրականությամբ:

Վերջին 10-11 տարիներին արդյունաբերական Ալավերդի քաղաքի ազգաբնակչությունը զգալիորեն պակասել է: Սա պայմանավորված է սոցիալ-տնտեսական պայմանների վատթարացմամբ: Ժամանակին Հայաստանի արդյունաբերական հսկաներից մեկը՝ Ալավերդու լեռնամետալուրգիական կոմբինատը դադարեց գործելուց, թալանվեց, ավերվեց: Քաղաքի հազարավոր ընտանիքներ մնացին առանց մշտական վաստակի: Եվ այսօր, երբ արդեն նախկին կոմբինատի բազայի վրա գործում է «Մանես եւ Վալեքս» ձեռնարկությունը, մարդկանց մեջ կրկին հույս է ծագել: Հայրենի քաղաքից հեռացած ալավերդցիները թեեւ դանդաղ, բայց վերադառնում են:

Ինչպես ամեն տեղ, այստեղ նույնպես քաղաքական դաշտը ձեւավորվում է սոցիալ-տնտեսական փոփոխությունների ազդեցության տակ: Մարդիկ հավատում եւ վստահում են քաղաքական այն ուժերին, այն գործիչներին, որոնք իրական, ժողովրդաշահ ծրագրեր են առաջարկում: Այդպիսին է Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը Ալավերդիում: Առայժմ շատ չէ ակումբին անդամագրվածների թիվը, սակայն, ինչպես ասաց Արա Թովմասյանը, «մենք աշխատում ենք ակումբում անդամագրել հատկապես մտավորականության ներկայացուցիչներին, գիտակ, գրագետ, հանրընդհանուր հարգանք վայելող մարդկանց»: Այսպես էին նաեւ ակումբի նորագիրները, որոնց կուսակցությանն անդամագրվելու ուխտի արարողությունն անցկացրին ՀՌԱԿ վարչության ներկայացուցիչները:

Գյուղը պահենք, որ գյուղն էլ մեզ պահի

Այս գյուղն աշխարհին ոչ մի բան պարտք չէ: Էս ա, 150-200 տարի ոչինչ չի ուզում: Ուզածը մի ճանապարհ է եղել, բայց ցարական ինժեները նստել, հաշվել է, որ Թիֆլիսի նահանգի Հաղպատ գյուղի շվաքի տակ ծվարած էս գյուղը կարելի է Հաղպատ գյուղի մաս հաշվել ու ճանապարհ սարքելու հարմարություն չի գտել: Կոմունիստական դիպլոմի տեր պաշտոնավորը համոզել է, որ հեղափոխական Հաղպատ գյուղին ճանապարհ գուցե պետք է, բայց էս գյուղի համար ճանապարհ կառուցելը կոմունիստական գումարների շռայլում կլինի: ՀՀՇ-ականները Լոռու մարզի քարտեզը կազմելիս ընդհանրապես մոռացել են, որ աշխարհիս երեսին Ծաղկաշատ անունով գյուղ պիտի եղած լինի... Ու էսպես, էս Ծաղկաշատ գյուղի մասին մոռացել են: Մեկ-մեկ հիշել են, երբ ցանկացել են էս գյուղից մոշ, զկեռ, հոն տանել, տանու քաշած օղի տանել ու աշխարհին զարմացնել անխառն ու բարկ օղիով:

Էս է եղել:

Բայց գյուղը աշխարհի հետ խռով չի մնացել, որովհետեւ ինքն իր հոգու եւ աստծո հետ հաշտ է եղել: Ու սա է եղել պատճառը, որ, աշխարհին չասենք, գոնե հայ գիտությանը ֆիզիկա-մաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու, աստղագետ Վահան Սոխակյան է տվել, Ալավերդի քաղաքի Ալվարդ Բաբայան է տվել, որը Օղակաշատ գյուղի հանրահայտ «Ջանղարի» Մարտինի՝ Մարտին Բաբայանի եւ Հռիփսիմե Ղանդիլյանի աղջիկն է: Վահան Սոխակյանը, որ երկար տարիներ աշխատել է Բյուրականի աստղադիտարանում, գյուղ է եկել եւ գյուղում մնացած 8 երեխայի համար 1990-ին դպրոց բացել: Հիմա գյուղի ութամյա դպրոցի 44 աշակերտին սովորեցնում են 12 ուսուցիչներ:

Վահան Սոխակյանը ոչ որպես հպարտություն կամ գոռոզություն, այլ որպես փաստ, ասում է, որ գյուղի եկեղեցին հազար տարուց ավելի պատմություն ունի, իսկ դաշտում խաչքարերի հսկա մի տարածք կա: Գիտնական մասնագետ է պետք, որ գա, ուսումնասիրի, թե էս գյուղին ինչ է պետք, էս գյուղից ինչ է պետք է:

– Քեզ մատաղ,- ասում է Թանդիլյան Հռիփսիմեն,- նստում էիք դուք ձեր երեւաններում ու որոշում, թե մարդուս զամբյուղն ինչքան պիտի լինի: Կամ էլ վեր էիք կենում, մեկ-երկու մարդ հետեւներիցդ քցում, գնում միտինգ էիք անում: Միտինգ անելով մարդ կպահվի՞, գյուղ ու քաղաք, երկիր կպահվի՞: Գյուղացի մարդ ենք, մեր ունեցածը տարեք ու տարածի դիմաց տվեք, է՞... Հիմա, տես, էս մարդիկ, որ եկել են Երեւանից՝ ռամկավարները, պարզ ասում են, որ կուզեք կոլխոզ կամ սովխոզ պահեք, կուզեք անջատ-անջատ ձեր տնտեսությունն ունեցեք, ապրեք: Է, մարդուն ուրիշ ի՞նչ է պետք: Պետությունը կպնդանա, կզորանա, մեզ էլ փողից-կոպեկից-շորից-գրքից-թերթից-բանից կտա, կապրենք: Հիմա, էս ջահել տղերքն ու աղջիկները, որ գրագետ, խելքը գլխին մարդիկ են, էս կուսակցության անդամ են գրվում, գիտեն, չէ՞, ինչ են անում: Ես իրանց արածին հավան եմ: Ես էլ իրանց հետ եմ: Ես էլ եմ ռամկավար:

– Էդ որ կուսակցության անդամ դառնալու դիմում եմ գրել,- ասում է Մարտին ապերը, – ճիշտ եմ գրել՝ Բաբայան Մարտին: Էդ Բաբայան Մարտինը ես եմ՝ «Ջանղարի» Մարտինը: Էս մի օրում, որ 24 մարդ մեր գյուղից գրվեց ռամկավար, 25-րդն էլ թող ես լինեմ: Բա ո՞նց, ձեզ մատաղ:

Գյուղատես Հրաչ Պարանյանը՝ կիրթ, գրագետ, գործունյա մի երիտասարդ, անչափ շատ հոգսեր ունի: Սակայն համաձայնում է ղեկավարել Լոռու մարզի Թումանյանի ենթաշրջանի ՀՌԱԿ «Ծաղկաշատ» ակումբը: Գյուղացիները բոլորը նրա թեկնածությունն են տալիս:

– Ես հավատացած եմ, որ մեր գյուղատեսը հրաշալի մի ակումբ կստեղծի,- ասում է «Ալավերդի» ակումբի փոխատենապետ, Ծաղկաշատի դպրոցի տնօրեն Վահան Սոխակյանը: – Վերջին տարիների ընթացքում Հրաչ Պարանյանը բավականին գործ է արել գյուղի համար: Հայաստանի շատ քիչ բնակավայրերում են դիտում հեռուստատեսային հաղորդումները արբանյակային հեռարձակմամբ: Այդ քչերի մեջ Ծաղկաշատն է՝ շնորհիվ Հրաչ Պարանյանի:

...Սովորական, օրացույցում մինչ այդ որեւէ բանով չնշված օր էր 2001-ի նոյեմբերի 17-ը: Այն անսովոր դարձավ Հայաստանի ծայրամասային, քաղաքների, առավել եւս մայրաքաղաք Երեւանի հետ քիչ հաղորդակցվող Ծաղկաշատի համար: Այստեղ ստեղծվեց Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության մի նոր ակումբ եւս: Ի՞նչ կտա գյուղին: «Հավաս, հավաս մեր վաղվա օրվա համար», ասում է Բաբայան Մարտինը:

ՀՌԱԿ վարչության ատենադպիր Գառնիկ Հովակիմյանը, վարչության անդամ Սեւրոպ Հարությունյանը, գործիչ Կարեն Կակոյանը «Ծաղկաշատ» ակումբի նորագիրներին եւ ակումբի ատենապետ Հրաչ Պարանյանին շնորհավորում են, ցանկանում համատեղ, արդյունավետ աշխատանք: Հայաստանի քարտեզում հազիվ նշմարվող Ծաղկաշատ գյուղն էլ արդեն ունեցավ ռամկավար-ազատական իր կազմակերպությունը, իր ակումբը:

Ս. ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

Խճանկար՝ Կոմկուսի հին ու նոր գույների

Եթե մի քիչ տեղափոխենք ու տեղայնացնենք կոմունիզմի նախահոր հայտնի խոսքերը, թերեւս, կստացվի այսպես՝ մի ուրվական է թափառում Արցախում, կոմունիզմի ուրվականը:

Նոյեմբերի 17-ին Ստեփանակերտում տեղի ունեցած ԼՂ ԿԿ 3-րդ համագումարն, ասվածի առնչությամբ, համոզիչ փաստարկ է:

1996 թ. վերակազմավորված ղարաբաղյան Կոմկուսը թեպետ իր երրորդ համագումարն էր անցկացնում, սակայն ըստ էության ձեւավորվեց միայն օրեր առաջ: Եվ այն փաստը, որ Լենինի ղարաբաղցի հետնորդները կուսհամագումարի էին եկել առանց կազմակերպության առաջնորդի (իմա՝ կենտկոմի առաջին քարտուղարի), ակնհայտորեն խոսում է նրանց շարքերում մինչ այդ տեղ գտած օպորտունիզմի մասին: ԿԿ անդրանիկ ղեկավար Վալերի Աբաջանյանն ըստ երեւույթին չկարողացավ նույն դրոշի տակ հավաքել իր բոլոր գաղափարակիցներին: Նաեւ, պատճառն ասենք, 1996–99 թթ. ղարաբաղյան ռազմական հիերարխիայի ծանր ազդեցությունը չէր կարող թույլ տալ քաղաքական ունակ ուժերի աշխուժացում: ԼՂՀ-ում քաղաքական դաշտի ձեւավորման գործընթացը սկսվեց միայն 99-ի կեսերից, երբ հանրապետությունում հռչակվեց օրենքի գերակայության ու սոցիալական արդարության վերականգնման ուղեգիծ: Այդուհանդերձ, ընձեռված պայմաններում, անցած երկու տարիներին Կոմկուսը ԼՂՀ-ում չկայացավ: Կուսակցության ղեկավարի մեղքո՞վ... Պատասխանը թողնենք կոմունիստներին ու պարզապես ընդգծենք փաստը. այսօր Ղարաբաղի համայնավարական մտքի ջատագովները երկուսն են՝ ԿԿ քարտուղար Հրանտ Մելքումյանը եւ Ստեփանակերտի քաղկոմի առաջին քարտուղար Վալերի Խաչատրյանը: Հենց նրանց ու եւս մի քանի ակտիվիստների ջանքերով վերստեղծվեցին Կոմկուսի քաղշրջբաժինները ԼՂՀ-ում եւ այդ հիմքի վրա՝ 3.000-անոց կոմկուսական բանակը: Թիվն, իհարկե, շատ խոսուն է, սակայն այդ թվաքանակն աճել է ոչ թե ընչազուրկների հաշվին, այլ կենսաթոշակառուների, որոնք երբեւէ եղել են մանր ու մեծ չինովնիկներ կամ էլ պարզապես կոմունիստ-ագիտատորներ: Մոտավոր վիճակագրությամբ՝ Ղարաբաղի կոմունիստների միայն վեց տոկոսն է միջին տարիքի, իսկ երիտասարդներ համարյա չկան: Ասել է թե՝ ԼՂ ԿԿ-ն իր այսօրվա տեսքով դինամիկ կազմակերպություն չէ, ուրեմն նաեւ՝ կուսակցության քաղաքական ապագան այնքան էլ պայծառ չէ: Կոմունիստներին խիստ մտահոգող մի հարց, որն արծարծվեց համագումարում հնչած մի շարք ելույթներում:

Համագումարին հրավիրված ՀՀ ԿԿ առաջին քարտուղար Վլադիմիր Դարբինյանը, որը ղեկավարում էր հայաստանյան պատվիրակությունը, կոչ արեց իր ղարաբաղցի կուսակիցներին՝ ոչ միայն կուսշարքերը համալրել երիտասարդներով, այլեւ ձգտել հանրապետությունում վերստեղծել նախկին կոմերիտական կառույցները:

Պետք է ասել, որ Հայաստանի կոմունիստների առաջնորդի ելույթը մեծ տպավորություն թողեց համագումարի պատվիրակների վրա: Դրվատելով ԼՂ ԿԿ երկրորդ քարտուղար Հրանտ Մելքումյանի զեկուցումը, Վ. Դարբինյանն իր հերթին համառոտ մի զեկուցում ներկայացրեց համագումարին, որի դրույթները, մասնավորապես, վերաբերում էին Հայաստանի Հանրապետությունը նախագահականից խորհրդարանական կառավարման վերափոխելու, արտաքին առեւտուրն ու գերշահույթ ապահովող ներկրումը պետական մենաշնորհ դարձնելու իրենց քաղաքական ծրագրին: ՀՀ ԿԿ ղեկավարը, բնականաբար, խոսեց նաեւ Ռուսաստան-Բելառուս միությանն անդամակցելու անհրաժեշտության մասին, այդ կապակցությամբ մի նուրբ դիտարկում անելով՝ «հավերժ Ռուսաստանի հետ ապրելու» գաղափարը ծնվել է նախապես Ղարաբաղում, Իսրայել Օրու ժամանակ:

Ծրագրային այս դրույթն իր զեկուցման մեջ շարադրել էր նաեւ Հր. Մելքումյանը, բայց ի տարբերություն հայաստանյան գործընկերոջ՝ ԼՂՀ իշխանությունների վարած քաղաքական ուղեգիծն ամբողջությամբ պաշտպանելու շեշտադրումով: Թե Արցախի լիակատար անկախությունն ու հայ-սլավոնական միությունն ինչ իրավաքաղաքական եզրերով պիտի միակցվեն՝ ԼՂ ԿԿ ղեկավարը չմանրամասնեց, երեւի թե գաղափարն ամենայն խորությամբ ըմբռնված համարելով համագումարի 180-ից ավելի պատվիրակների բուռն կանխածափահարություններով:

ԼՂՀ իշխանությունների հանդեպ Հր. Մելքումյանի արած բարեհաճ ժեստն իր քաղաքական պատճառաբանումն ունի, անշուշտ:

Արցախում ավանդական համարվող քաղաքական կազմակերպություններից ամենամեծը դառնալու Կոմկուսի հավակնությունը, իշխանությունների հետ անհամերաշխության պայմաններում իրատեսական չէ: Մանավանդ առջեւում նախագահական ընտրություններն են, որոնց ԼՂՀ-ում մեծ կարեւորություն են տալիս: Ուստի վերակազմավորված Կոմկուսի ոչ հեղափոխական նպատակները եւ իշխանությունների հանդեպ նրանց ընդգծված հանդուրժողականությունը հիմք են տալիս ենթադրելու, որ ի դեմս ԼՂ ԿԿ-ի հանրապետության նախագահն ունենալու է քաղաքական մի նոր հենարան: Այլ մոտեցումները, թերեւս, անհեռանկարային են: Ղարաբաղում լյումպեն-պրոլետարիատ չկա, չկան նաեւ «կյանքից անիծվածներ»: Կա հետպատերազմյան համախտանիշ՝ տնտեսական անբավարար վիճակ, որն անկախության պայքարի օրինաչափ բաղադրիչներից է եւ չի կարող պատճառ դառնալ կոմունիստական զանգվածների համար՝ «ելնելու»...

«Ելնողն» էլ, ծայրահեղ դեպքում, պետք է լինելու՝ խորհրդային կոմունիստի հրամայակատար հնազանդությամբ ամլացած, որ քաջ գիտե բոլշեւիկյան (մեծամասնության) ծափահարությունների արժեքը: Չթաքցնենք, քաղաքական համերաշխության մեջ բացառված չեն նաեւ նոր պաշտոնները՝ յուրաքանչյուրին ի՛ր չափով:

Եվ ամենակարեւորը. ԼՂ ԿԿ 3-րդ համագումարի աշխատանքներին հենց դահլիճում հետեւելու՝ հանրապետության նախագահի, վարչապետի ու խորհրդարանի փոխնախագահի մեկժամյա առկայությունը հավաստումն է այն բանի, որ ԼՂՀ նախագահն իրո՛ք շահագրգռված է քաղաքական դաշտի հարստացմամբ: Ի՛ շահ իրեն վստահված երկրի հզորացման:

Այսքանից ելնելով, արդյոք Ղարաբաղի Կոմկուսը փորձո՞ւմ է փոխել իր ավանդական գույնը, թե՞ սա կուսակցական տակտիկա է՝ կոնկրետ իրավիճակում: Մի բան հստակ է՝ Արցախի աշխարհաքաղաքական պարագայում, նոր իրողությունների ուղեծրում մնալն արդարացվում է: Եվ դա, թերեւս, մեզանից վատ չգիտե Կոմկուսի նորընտիր առաջնորդը:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

միջազգային

Սիրիայի ժողովուրդը սիրված նախագահ Բաշար ալ Ասադի հետ տոնում է Բարենորոգչական շարժման 31-ամյակը. այս օրերին քաղաքական, մշակութային, մարզական միջոցառումներ, տոնախմբություններ են կազմակերպվում մայրաքաղաք Դամասկոսում, Հալեպում, Դեր Զորում, այլ բնա-

հերթում: Դուք տասնչորսերորդն եք:

Սիրիայի ներքաղաքական կյանքում մինչ Ասադի իշխանության գալը զինվորական տեսական հեղաշրջումները, իշխանափոխությունները համարվել են առօրյա երեւույթներ:

Հաֆեզ ալ Ասադի Բարենորոգչական շարժումը նոր էջ բացեց Ա-

տագրած Գոլանի բարձունքների մի մասը: Ասադը Սիրիան ղեկավարել է ամուր ձեռքով. 70-ական թթ. Համա քաղաքում գլուխ բարձրացրին «Մահմեդական եղբայրները», Ասադն արյան մեջ խեղդեց «հեղափոխությունը», այլեւ «եղբայրներ» չի ուզում հիշել Սիրիան: Ասադի օրոք Սիրիան դիմակայեց իսրայելական ագրե-

Սիրիան տոնում է Բարենորոգչական շարժման 31-րդ տարին

Երկրորդ անգամ՝ առանց Հաֆեզ ալ Ասադի

կավայրերում:

1963 թ. Սիրիայում «միացում, ազատություն, սոցիալիզմ» կարգախոսով իշխանության եկավ ՍԱԲՄ (Զարթոնք) կուսակցությունը: 1970 թ. նոյեմբերի 16-ին նախկին օդաչու, ռազմաօդային ուժերի գլխավոր հրամանատար եւ պաշտպանության նախարար Հաֆեզ ալ Ասադը «անարյուն» զինվորական տեսական հեղաշրջմամբ դարձավ նախագահ:

Արեւելքի խորամանկագույն քաղաքական գործչի համարում ունեցող Ասադն աշխարհի ամենաանկայուն տարածաշրջաններից մեկում Սիրիան ղեկավարեց երեսուն տարի. Ասադի օրոք Սիրիան դարձավ արաբական աշխարհի եւ տարածաշրջանի առաջատար տեսություններից մեկը:

Նախաասադական Սիրիան անվերջ հեղաշրջումներ էր ապրում: Անեկդոտ են պատմում. Դամասկոսի նախագահական պալատին մոտենում է մի զինվորական: Նրա առաջն առնում են.

- Ո՞ւր ես գնում:
- Նախագահի ընդունարան:
- Ի՞նչ կա:
- Առանձնապես ոչինչ, որոշել եմ հեղաշրջում անել, պատասխանում է զինվորականը:
- Հերթ կանգնի: Այստեղ ամեն ինչ հերթով է, քեզանից առաջ 13 բարձր զինվորականներ կան

րեւելքի հնագույն տեսություններից մեկի, մարդկային քաղաքակրթության օրրան Սիրիայի պատմության մեջ: Ասադը Սիրիան ղեկավարեց ոչ դյուրին պայմաններում՝ երկրին բերելով կայունություն, ռազմական հզորություն: Կառուցվեցին ճանապարհներ, երկաթուղիներ, ջրամբարներ, ստեղծվեց ամուր ինֆրակառուցվածք, բնական հարստություններից զուրկ Սիրիան դարձավ համեմատաբար բարեկեցիկ տեսություն՝ այս ամենը պատերազմի, Արեւմուտքի, հարեւան մի քանի երկրների անվերջ ճնշումների պայմաններում:

1973 թ. հոկտեմբերյան պատերազմում Ասադի Սիրիան ազատագրեց 1967 թ. Իսրայելի օկու-

սիան, ապա ամերիկացիների միջնորդությամբ հրեաների հետ նստեց բանակցությունների սեղանի շուրջ, խզեց կապերը Եգիպտոսի հետ, ապա վերականգնեց, միացավ հակասադդամյան կոալիցիային, վերականգնեց Սիրիայի առաջատար դերը արաբական աշխարհում, ապա Սադդամ Հուսեյնի հետ խթանեց սիրիա-իրաքյան հարաբերությունները, խորհրդային զենքով զինեց սիրիական բանակը, խոր ցավ ապրեց ԽՍՀՄ փլուզմամբ, 1990 թ. հոկտեմբերի 13-ին մի քանի ժամում իրեն ենթարկեց Բեյրութը, Լիբանանի մեծ մասը, Դամասկոսում ընդունեց Բիլ Քլինթոնին, սառնասրտորեն ընդունեց Թուրքիայի Սիրիան օկուպացնելու սպառնալիքները...

Սիրիայի արաբ ժողովրդի հետ Հաֆեզ ալ Ասադի Բարենորոգչական շարժումը տոնում են երկրի մյուս ժողովուրդները, սիրիահայությունը: Մեծ հայասեր Ասադը տակավին 1979 թ. ԽՍՀՄ հերթական այցելության օրերին ցանկություն է հայտնել եւ եղել է Հայաստանում:

Հայ-սիրիական հարաբերությունները պատմական են: Եղեռնի դժնդակ օրերին Սիրիան դարձավ կոտորածից փրկված հայության փրկության կղզին:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Դամասկոս-Երեւան

Բուլղարիայի նոր նախագահը նախկին կոմունիստ է

Կիրակի օրը Բուլղարիայում կայացած նախագահական ընտրությունների 2-րդ փուլում երկրի նախագահ Պետար Ստոյանովը տեղը զիջեց Գեորգի Փարվանովին, որը Սոցիալիստական կուսակցության (նախկին Կոմկուսի) ղեկավարն է: Թեեւ կիրակի երեկոյան Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը հետաձգեց պաշտոնական տվյալների հրապարակումը, վկայակոչելով հետազոտական կազմակերպությունների տվյալները, «Ֆիգարո» թերթը նշում է, որ Փարվանովը ժամը 22-ի դրությամբ ստացել էր բոլոր ձայների 51,9-56 տոկոսը:

Նոյեմբերի 11-ին տեղի ունեցած ընտրությունների առաջին փուլում 44-ամյա նախկին կոմունիստն արդեն իսկ զարմացրել էր հանրությանը, ստանալով ձայների 36,4 տոկոսը՝ Ստոյանովի 34,9-ի դիմաց: ԶԼՄ-ները նշում են, որ Բուլղարիայի Սոցիալիստական կուսակցության հաղթանակը ձախերի խոշորագույն հաջողությունն է 1989 թ. նոյեմբերին կոմունիստական վարչակարգի անկումից ի վեր: 1992 թ. եւ 1996 թ. նախագահներ ընտրված Ժելյու Ժելեւը եւ Պետար Ստոյանովը երկուսն էլ հակակոմունիստական ուժերի ներկայացուցիչներ էին:

Ընտրություններից հետո ելույթ ունենալով՝ Փարվանովը հայտարարեց, որ ինքը կլինի «բոլոր բուլղարների նախագահը՝ անկախ նրանց էթնիկական, կրոնական եւ քաղաքական պատկանելությունից»: Նորընտիր նախագահը բացառեց հունիսին վարչապետ ընտրված Սիմեոն Սաքսոնգոթայի (Բուլղարիայի նախկին թագավորի) ազատական կառավարությունը փոխելու նպատակով վաղաժամկետ օրենսդրական ընտրությունների անցկացումը: Փարվանովը հայտարարեց, որ ինքը կգործակցի բոլոր ուժերի հետ: Նա ավելացրեց, որ կջանա արագացնել Բուլղարիայի անդամակցությունը Եվրամիությանը եւ ՆԱՏՕ-ին, ինչպես նաեւ վերսկսել երկխոսությունը Ռուսաստանի, Ուկրաինայի եւ ԱՄՆ մյուս երկրների հետ:

Պ. Ք.

Սերգեյ Իվանով. «Հյուսիսցիները հաղթեցին մեր շնորհիվ»

Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Սերգեյ Իվանովը Մոսկվայում՝ լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ հայտարարեց, որ Աֆղանստանում Հյուսիսային դաշինքի զորքերի արագ հաղթանակն ապահովվել է առաջին հերթին Ռուսաստանի օգնության շնորհիվ: «Եթե վերջին 3 տարիներին Ռուսաստանը չօգներ հյուսիսցիներին, ապա պատերազմը դուրս կգար Աֆղանստանի սահմաններից», ընդգծեց նա: Իվանովը նշեց, որ Հյուսիսային դաշինքի հաղթանակին Ռուսաստանը նպաստել է դրամական եւ ռազմական օգնությամբ: Նա չմոռացավ հյուսիսցիների հաջողությանը նպաստած նաեւ մյուս պատճառը՝ ամերիկյան օդուժի ռմբակոծումները, որոնք «ճանապարհ բացեցին ռուսական զենքով զինված հյուսիսցիների համար»:

Իվանովը նաեւ ընդգծեց, որ թալիբների շարքերում կան բազմաթիվ վարձկաններ, իսկ «աֆղանները չափազանց հպարտ ժողովուրդ են եւ վատ աչքով են նայում ամեն տեսակ օտար միջամտության»: Թալիբների շարքերը նոսրացել են ոչ միայն պարտությունների, այլեւ դասալքության պատճառով. կաշառվելով՝ շատերն անցել են Պակիստան կամ հյուսիսցիների կողմը:

Կոսովո. Ռուգովայի հաղթանակը ձեռնտու է Արեւմուտքին

Նախնական տվյալների համաձայն, կիրակի օրը Կոսովոյում անցկացված խորհրդարանական ընտրություններում հաղթել է չափավոր ազգայնական Իբրահիմ Ռուգովայի կուսակցությունը՝ Կոսովոյի դեմոկրատական լիգան, որը ստացել է բոլոր ձայների 45 տոկոսը: Երկրորդ տեղում ալբանացիների ապստամբական շարժման նախկին առաջնորդ, անջատական եւ ռազմամոլ Հաշիմ Թաչիի Կոսովոյի դեմոկրատական կուսակցությունն է (24 տոկոս): Ձայների 10 տոկոսով 3-րդ տեղն է զբաղեցնում Կոսովոյի սերբական կուսակցությունների «Վերադարձ» դաշինքը, որը կարող է հավակնել երկրամասի խորհրդարանի 120 տեղերից 20-ին: «Իզվեստիա» թերթը նշում է, որ Արեւմուտքը վախենում էր անկանխատեսելի համարվող Հաշիմ Թաչիի հաջողությունից, քանի որ նրա շուրջը համախմբված են ալբանացի ծայրահեղականներ:

Կոսովոն ձեւականորեն դեռ Հարավսլավիայի կազմի մեջ է, բայց 1999 թ. մայիսից փաստորեն միջազգային վերահսկողության տակ է անցել: Այդ պահից ի վեր առավելապես ալբանաբնակ երկրամասում անցկացված առաջին ընտրությունների արդյունքները ձեռնտու են Արեւմուտքին: Իբրահիմ Ռուգովան ալբանացի խաղաղասեր մտավորական է, ճանաչված եւ հարգված անձնավորություն: Իսկ Թաչիի հաղթանակի դեպքում Կոսովոյում ՄԱԿ-ի, Եվրամիության եւ ԵԱՀԿ-ի ծրագրերը հօդս կցնդեին, քանի որ նա չէր սահմանափակվի Կոսովոյի ղեկավարի համար Արեւմուտքի նախատեսած կրթական, մշակութային, սոցիալական եւ տնտեսական իրավասություններով: Մինչդեռ Իբրահիմ Ռուգովայի հաղթանակի շնորհիվ պահպանվում է Կոսովոյի ներկա կարգավիճակը, որը դե յուրե Հարավսլավիայի նահանգ է, դե ֆակտո՝ ՆԱՏՕ-ի հովանավորյալ տարածք, որը վերահսկում են միջազգային խաղաղարար ուժերը: «Ֆիգարո» թերթն արձանագրում է, որ ի տարբերություն 2000 թ. Կոսովոյում անցկացված տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների, որոնց տեղացի սերբերը չէին մասնակցել, այս անգամ երկրամասի 170 հազար սերբերի զգալի մասը մասնակցեց՝ անսալով Հարավսլավիայի նախագահի եւ վարչապետի հորդորներին:

Պ. Ք.

Դուք բաժնետե՞ր եք

Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիան հիշեցնում է.

ՀՀ օրենսդրության համաձայն, բաց բաժնետիրական ընկերությունների բաժնետոմսերի սեփականության իրավունքը ծագում է այն Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայում գրանցելուց հետո:

Բաժնետերերի սեփականության իրավունքի պաշտպանության եւ երրորդ անձանց չարաշահումներից բաժնետերերին զերծ պահելու նպատակով, Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիան անվճար տրամադրում է սեփականությունը հավաստող համապատասխան փաստաթղթեր (հաշվից քաղվածքներ):

Այցելեք Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա՝ ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ կամ դիմեք Ձեզ սպասարկող բրոքերային ընկերությանը:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարեք 54-36-56 կամ 58-91-51:

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմենտելը» հայտարարում է հեռահաղորդակցության ցանցի սինքրոնացման (կայունացման) համակարգի մատակարարման մրցույթ:

Մրցույթի անցկացման պայմանները եւ համակարգի տեխնիկական նկարագիրը շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով՝ «Արմենտել» ՀՁ, Սիարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ. 28-70-66:

Առաջարկի հետ միասին մասնակիցները պետք է ներկայացնեն բանկի թողարկած երաշխավորագիր (մասնակցության համար) 1500 ԱՄՆ դոլար գումարի չափով: Մասնակցության երաշխավորագրի մանրամասները նշված են մրցույթի հրավերի համապատասխան կետում:

Առաջարկները պետք է ներկայացվեն վերոհիշյալ հասցեով մինչեւ 2001 թ. դեկտեմբերի 6-ը, ժամը 12:00-ը:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ՄՇԱԿՈՅԹ

Բրոնզեդարյան բացառիկ քաղաք-տաճար Հայաստանում

Արագածոտնի մարզի Ագարակի հնավայրը վաղուց էր գրավել հնագետների ուշադրությունը, բայց որ այնտեղ երեք ամիս առաջ միայն հայտնաբերվեց մ. թ. ա. 4-3 հազարամյակների քաղաք-տաճար եւ այն էլ 200 հա տարածքի վրա դժվար էր պատկերացնել: Պեղումները հետաքրքրել են նաեւ հանրապետության նախագահին, որը շաբաթ օրը այցելեց Ագարակի հնավայր: Հնագիտական պեղումները կատարում է Հայաստանի ԳԱ հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտի արշավախումբը, որի հովանավորն է ամերիկյան «Գֆոյլեր» հիմնադրամի հայաստանյան մասնաճյուղը: Վաղ բրոնզեդարյան այս բազմաշերտ սրբավայրը տարածվում է Ագարակից մինչեւ Ոսկեհատ եւ բացառիկ է ոչ միայն ծավալով, այլեւ քարերի մշակվածությամբ եւ պահպանվածությամբ: Արշավախմբի գիտաշխատող Պավել Ավետիսյանի կարծիքով, այստիպի փաստ առայժմ չի արձանագրվել ոչ Հայաստանում, եւ ոչ էլ Հին Արեւելքում: Իր ծավալով սրբավայրը կարող է համեմատվել Չինաստանում, Եգիպտոսում, Շումերում ստեղծված ծեռակերտ կառույցների հետ: Աղավնատուն գյուղի տեղամասերից հայտնաբերվել են մ. թ. ա. 5-4 հազարամյակների նմուշներ, որոնք գալիս են հաստատելու, որ քարի մշակումն այս տարածքում բազմադարյան ավանդույթ է եղել: Պեղումները կատարվում են շերտ առ շերտ մինչեւ ելակետային բնակատեղին հասնելը: Հնագետների կարծիքով, եթե Էրեբունի ամրոցն էլ պեղվեր նման ձեւով, ապա կթվագրվեր որպես ավելի վաղ շրջանի պաշտամունքային հուշարձան:

Հնավայրում ականատես եղանք անտիկ շրջանի դամբարանադաշտի պեղումներին: Դամբարանադաշտը գտնվում է ձեւով խիստ անսովոր ժայռի ստորոտում: Ըստ հեթանոսական ավանդության, ժայռի վրա աղոթում էին աստվածներին, իսկ ստորոտում թաղում էին մարդկանց թե անտիկ շրջանում, թե միջնադարում: Հետաքրքիր էր տեսնել կմախքների մասերից նոր հանած բրոնզյա մատանիները, որոնք դեռ չէին մաքրվել փոշուց:

Սրբարանից քիչ հեռու հոսում է Վիշապաձորը: Հայ հեթանոսական աստված Վահագնը վիշապաքաղ էր. նա պատռում է վիշապի փորը եւ ճանապարհ բացում երկնային ջրերի համար: Ջրի պաշտամունք է եղել այս տարածքում:

Անտիկ շրջանի հնձանները պատմում են, որ գինեգործությունը եղել է այս բնակավայրի մարդկանց կարեւորագույն զբաղմունքներից մեկը: Իսկ ժայռի հարթակում զարմանք պատճառող կլոր, փոքր փոսերը, ըստ նախնական ենթադրության, կարող են կապ ունենալ աստղագիտական գիտելիքների հետ:

Սկզբնական պեղումներից հայտնաբերվել են խեցեղեն, արձանիկներ, բրոնզե առարկաներ: Եզակի գտածոներ են բրոնզե փոքրիկ սուրը եւ Օգոստոս Օկտավիանոսի դիմանկարով արծաթե դրամը հատված Իսպանիայում, անհայտ դրամահատի կողմից, մ. թ. ա. 19-15 թթ.: Հնագետների համոզմամբ, պեղումները կշարունակվեն մի քանի տարի, այժմ հայտնի է միայն, որ հայտնաբերվել է հնագույն շրջանի մի ինքնատիպ քաղաքակրթություն, որը նորովի կներկայացնի աշխարհին նախաքրիստոնեական Հայաստանը:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Արվեստը ապրել ինչպես սեր

Սփյուռքի մեր երիտասարդները. Սալբի Տարաքճյան

«Կնախընտրեմ արվեստը զգալ եւ ապրիլ իմ հոգեկան վայելքիս համար: Չեմ կրնար արվեստն իբրեւ աշխատանք ընել: Այն ինծի համար գեղեցկություն է, որ մարդու հոգին կփառավորե»: Սալբի Տարաքճյանի համար պոեզիան, թատրոնն ու երաժշտությունը կյանքի երազային կողմն են, ապրած օրերին երանգ հաղորդող այն անբաժանելին, առանց որի կյանքն առավել անհրապույր է եւ գունազերծ: Բայց եւ արվեստը գեղեցկության շղարշ չէ զուտ, կամ սիրողական զբաղմունք, ներաշխարհային հարստություն է, ապրումի անհրաժեշտ արտահայտություն: Սալբին ծնվել է Հալեպում, ստացել ազգային արժեքներին նախանձախնդիր հայ մտավորական ծնողների դաստիարակություն, մեծացել արվեստասեր միջավայրում: Սովորել է տեղի ՀԲԸՄ Լազար Նաջարյան-Գյուլբենկյան երկրորդական վարժարանում, ապա ընդունվել Հալեպի համալսարան՝ քիմիա մասնագիտությամբ, եւ գտնում է, որ կյանքի առաջընթացն ապահովում է գիտությունը, իսկ արվեստը «առօրեայէն դուրս հանելու միջոց է» եւ չի պատկերացնում, որ այն կարելի է ծառայեցնել դրամ շահելուն... Ասմունքելն իր համար նախասիրություն է, զգացմունքների ու հույզերի արտահայտչաձեւ: Երբեք պատահական ընտրությամբ չի դիմում բանաստեղծությանը, երբ բանաստեղծի աշխարհը ներդաշնակվում է իր խոհերին, երազներին, ապրումներին, փորձում է իր զգացածը մեկնաբանել, ինչը եւ հաջողվում է՝ նրան ընձեռած գեղեցկության, ձայնի մեղմ եւ հաճելի հնչերանգի, արտիստիզմի եւ քնքշության շնորհիվ: Առաջին բեմելը 11 տարեկանում էր, դպրոցական միջոցառումներից մեկի ժամանակ, երբ Ե. Չարենցի «Ես իմ անուշ Հայաստանի» բանաստեղծությունն արտասանելիս արժանացավ ժյուրիի սահմանած առաջին մրցանակին:

Ինչն է բնորոշ Սալբի Տարաքճյանին, որով նա տարբերվում է շատերից: Ասմունքն ինքնարտահայտման միջոց լինելուց բացի, ներքին եւ արտաքին աշխարհների միջեւ ներդաշնակություն ստեղծելու միջոց է, հայ բանաստեղծության նկատմամբ ունեցած սեր եւ ըմբռնում: Սալբիի մենահամերգները՝ Հալեպի համագաղութային միջոցառումներին, Դամասկոսում, Բեյրութում, Եվրոպայի հայ գաղութներում՝ Միլանում, Վալանսում, Լիոնում, Երեւանի պետհամալսարանում, միշտ են անցել հաջողությամբ: Քնարականությամբ հագեցած բանաստեղծական մթնոլորտում է կարողացել պահել հանդիսականին: Ընդ որում, Միլանում կայացած նրա ելույթից հիացել էին անգամ հայերենին լավ չտիրապետող հանդիսատեսները: Բանաստեղծության խորքային, շնորհալի մեկնաբանությամբ նա կարողանում է մերձենալ ունկնդրին՝ հոգեհաղորդակցումը կայացնելով ներքին հմայքի եւ ջերմության միջոցով:

Իր ծրագրերում Սալբին ընդգրկում է հայ բանաստեղծության ընտրանին, ինչպես արեւելահայ, այնպես էլ արեւմտահայ, սկսած միջնադարյան տաղերգուներից՝ Երզնկացի, Քուչակ, Ֆրիկ, Նարեկացի, մինչեւ Մեծարենց, Վարուժան, Զարիֆյան, Պ. Սեւակ, Զահրատ, Խրախունի: Ամենից շատ սիրում է Մեծարենցի պոեզիան «մարդասիրության, անսահման բարության համար, երբ իր տառապանքներուն մեջ անգամ կխոսէ ուրիշներու մասին, Վարուժանի ցեղապաշտությունը եւ Պ. Սեւակի բանաստեղծության փիլիսոփայությունը»:

Սալբին սիրում է նաեւ թատրոնը, նա Հալեպի «Ադամյան» թատերախմբի անդամ է, վեց ներկայացումներում ունեցել է մասնակցություն: Ընդգրկված է Հալեպի հայ համալսարանական շրջանավարտների միության մշակութային հանձնախմբում, ՀԲԸՄ-ի ՀԵԸ-ի մշակութային հանձնախմբի ատենադպիրն է: Երիտասարդ արվեստագիտուհին բազմաթիվ մտահղացումներ ունի: Մտադիր է հայկական առասպելների թատերականացված ծրագիր պատրաստել, հետաքրքրական եւ ինքնատիպ լուծումներով արդիականություն հաղորդել եւ նորովի հնչեցնել թերեւս նահանջ ապրող ասմունքի ժանրը: Փորձելու է ասմունքը ներկայացնել արվեստների համադրում իբրեւ. երաժշտական, բեմական ձեւավորումով եւ ասմունքողն իբրեւ արտիստ՝ ազատ, դուրս հին քարացած, ավանդական կաղապարից:

«Նպատակս է հայ գրականությունը, բանաստեղծությունը հասցնել սերնդակիցներուս: Եվ որպեսզի ասմունքն ավելի հետաքրքրական ըլլա, նոր ձեւով պետք է ներկայացվի: Ասմունքը միայն արտասանելը չէ, այլ բանաստեղծության ոգին, մթնոլորտը ստեղծել բեմին վրա, որպեսզի ունկնդիրը թե գեղագիտական հաճույք ստանա, թե զգա բանաստեղծին գաղափարները: Արաբական արդի բանաստեղծությունը լրիվ նոր ձեւով կներկայացվի ժողովրդին Լիբանանի մեջ: Ասմունքողը կըլլա բեմին վրա եւ բանաստեղծության նյութը կբեմականացվի: Ստվերներու խաղով գործող անձերը կըլլան ճերմակ պաստառի մը ետեւ: Եվ ասմունքողը իրենց հետ կապ կունենա, կմասնակցի: Երբ կապրի այդ պահը, ինքն ավելի ճշմարիտ կըլլա իր ասմունքին մեջ: Այդ ստվերները միայն գործող անձերը չեն: Կարելի է նաեւ տեխնիկական միջոցներով պատկերներ տալ պաստառին վրա՝ օրինակ, ջրվեժին տպավորություն ստանալ: Ասմունքողը անշարժ, բարձրախոսին առջեւ կաղապարված չպիտի ըլլա:

Մյուս գաղափարը, որ ունի մեր խումբը (եռյակը), ես՝ ասմունքող, երաժիշտը, որ կնվագե ֆլեյտա եւ նկարիչ մը: Երեք արվեստները՝ բանաստեղծությունը, երաժշտությունը եւ նկարչությունը միասին կստեղծագործվին՝ իրարմե ներշնչված: Նկարիչը, որ կլսե երաժշտությունը եւ ասմունքը, այդ պահուն ինչ-որ կներշնչվի, կնկարե պաստառին կամ կտավին վրա»:

Հաջողության դեպքում Սալբի Տարաքճյանն իր ուժերը կփորձի նաեւ եվրոպական բեմերում (Ֆրանսիա, Բելգիա)՝ այս ծրագիրը փորձելով իրականացնել Փարիզում ստեղծված հայկական մի խմբի՝ եռյակի հետ համատեղ՝ կազմված երկու հայ երաժիշտներից եւ մեկ ֆրանսիացի դերասանից, որոնք բավականին հաջողությամբ եվրոպական մի շարք երկրներում օտար հանդիսականին են ներկայացրել հայ բանաստեղծությունը ֆրանսերեն ընթերցմամբ եւ ցանկություն ունեն մեր պոեզիան օտարին ներկայացնելու նաեւ հայերենով:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Հայ կինոյի նահապետն Արցախում

Շուշիում երբեւէ մի հրաշալի ավանդույթ կար. կառքով հյուր ժամանած հայ բեմի մեծերին ի պատիվ՝ շուշեցի մեծահարուստները լծվում էին նրանց բերած կառքին ու հյուրերին պտտում քաղաքում:

ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ, հայ կինոյի ու թատրոնի մեծ վարպետ Սոս Սարգսյանի՝ օրերս Ստեփանակերտ կատարած այցը, որը նախաձեռնել էր ԼՂՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարությունը, նույն այդ խանդավառությունն առաջացրեց: Միայն թե, ինչպես կատակով նշեց ժողովրդական արտիստ Մամիկոն Միքայելյանը, այժմ մեր երեւելիները «Վոլգայով» են ժամանում Ստեփանակերտ, որի մոտորը հանել հնարավոր չէ:

Մեծ դերասանի մեծարման երեկոյին, որը տեղի ունեցավ նոյեմբերի 16-ին Վ. Փափազյանի անվան դրամատիկական թատրոնի շենքում, մասնակցում էին նաեւ ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը, վարչապետ Անուշավան Դանիելյանը, հանրապետության խորհրդարանի ու կառավարության անդամներ: Լեփ-լեցուն դահլիճը հոտնկայս, ծափահարություններով դիմավորեց սիրված արտիստին:

Հնչեցին մեծարման խոսքեր, որոնք պարզապես ղարաբաղցի արվեստասերների հարգանքի տուրքն էին հայ կինոարվեստի նահապետին:

Հանրապետության նախագահը Սոս Սարգսյանին հանձնեց «Մխիթար Գոշ» մեդալ, որը ԼՂՀ պետական բարձրագույն պարգեւներից է:

Գովաբանական բազմաթիվ խոսքերից ու նվերներից, երաժշտական կատարումներից հետո, հուզված արտիստը շնորհակալություն հայտնելով ներկաներին՝ կոչ արեց տեր կանգնել արյամբ նվաճված իրենց ազատությանը:

Ղարաբաղյան թատրոնի բեմում կենդանի նահապետն էր խոսում՝ պատգամելով հայրենասիրություն ու հայրենանվիրություն:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

20-րդ դարի դերասանը

Մանվել Մարությանի ծննդյան 100-ամյակին

Չարենցի անվան գրականության եւ արվեստի թանգարանում օրերս կայացավ սփյուռքահայ անվանի դերասան, բեմադրիչ, դրամատուրգ Մանվել Մարությանի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված հուշ-երեկույթ: Վարդուհի Վարդերեսյանը, Իշխան Ղարիբյանը, Երվանդ Մանարյանը, Երվանդ Ղազանչյանը, Սվետլանա Խանումյանը, Վերա Հակոբյանը, հոբելյարի եղբոր դուստրը՝ Նաիրուհի Մարությանը, հուշեր պատմեցին Մ. Մարությանի մասին, գնահատեցին նրա արվեստն ու տաղանդը, նրա վաստակն ու ներդրումը հայ բեմում:

Տասնամյակներ շարունակ օտար բեմերում հայ թատրոնը կանգուն պահած, հայ խոսքն ու հոգին սերունդներին հասցրած արվեստագետը հայրենիքում չի ճանաչվել ըստ արժանվույն:

«Եթե երկրորդ անգամ աշխարհ գալու լինեմ, կ՚ուզեի դարձյալ լինել հայ դերասան, բայց... հայրենիքիս բեմին վրայ...», սա եղել է Մանվել Մարությանի հավատամքը:

Թանգարանի տնօրեն Հենրիկ Բախչինյանը նշեց. «Մենք չենք կարող անտարբեր անցնել այնպիսի մեծության կողքով, որպիսին Մանվել Մարությանն է: Այսօր մենք արժանին մատուցեցինք մեծ արվեստագետին, որն իր բոլոր արժանիքներով ապրում է ժողովրդի հիշողության մեջ ու նրա սրտում»:

Թատերագետ, թանգարանի թատերական բաժնի վարիչ Բախտիար Հովակիմյանը ներկայացրեց Մանվել Մարությանի կյանքն ու գործունեությունը: «Մարությանը եղել է ոչ միայն դարի, այլեւ հայ սփյուռքի դերասանը: Նախնական կրթությունը ստացել է Վանի Երամյան վարժարանում, Մեծ եղեռնի գաղթից հետո՝ Երեւանի թեմական դպրոցում, մասնակցել է Սարդարապատի ճակատամարտին: «Պաղտասար աղբարի» աշակերտական ներկայացումն առիթ է ծառայել, որ դերասան Հ. Զարիֆյանը տեսնի նրան եւ հրավիրի իր խմբում աշխատելու...»:

Շուրջ 60 տարվա բեմական գործունեության ընթացքում Մարությանը խաղացել է ավելի քան 150 դեր, որոնք դերասանից պահանջել են կյանքի իմաստնություն, կերպարի մեկնաբանության հմտություն, բեմական տեխնիկա, խոսքի կուլտուրա, որոնց միասնությունն ապահովել են նրա հաջողությունը: Մարությանը խաղացել է ժամանակակից եւ դասական, ինչպես հայ, այնպես էլ եվրոպական դրամատուրգիական գործերի բեմադրություններում: Մարությանի խաղացանկի մնայուն ու նշանակալից դերակատարումներն են Պաղտասար աղբարը («Պաղտասար աղբար»), Էլիզբարյանը («Պատվի համար»), Գիժ Դանելը («Չար ոգի»), Զիմզիմովը («Պեպո»), Օթելլոն, Համլետը, Մակբեթը, Քինը, Ուրիել Ակոստան, Շերլոկ Հոլմսը, Արքա Լիրը համանուն պիեսներում եւ շատ ուրիշներ:

«Օթելլոյի» մասին հունական «Մակեդոնիա» թերթի թատերական քննադատ, հայտնի թատերագետ Ալփիոդիսը գրել է. «Մարությանը հոգեկան ամբողջ այս ալեկոծությունը, հակասական ու այլազան զգայնությունները, փոթորկավար բախումների ամբողջ այս աշխարհը վերծանեց այնպիսի ճշմարտությամբ, հավաստիությամբ, որ մեզ հուզված ու ապշահար ձգեց իր գերզմայլ ու Աստվածային տաղանդի առջեւ: Առանց չափազանցության կարող եմ ասել, որ ֆրանսիացի Հարրի Պորը պիտի նսեմանար այդ պահին Մարությանի արվեստի առջեւ»:

Մարությանն ինքը լինելով գրչի մարդ, հոդվածներից, հուշերից, բանաստեղծություններից, երգիծական պատմվածքներից զատ գրել է նաեւ պիեսներ ու բեմադրել: Նրա գրած պիեսներից են «Դերասանի ցնորքը», «Եղբայրը եղբոր դեմ», «Կոմիտաս», «Երկիրն է կանչում», «Խավարի մեջեն», «Կարմիր Սուլթան» (Աբդուլ Համիդ) եւ այլն, որոնցում արտացոլված է հայ իրականությունը: Թեհրանում Մարությանը ղեկավարել է Հայ ակումբը, Իրանահայ գրողների միությունը, կազմակերպել գրական եւ թատերական գործիչների մեծարման երեկոներ: Եղել է «Նավասարդ» գրական-մշակութային ամսագրի հիմնադիր խմբագիրներից:

Մարությանն իր հարուստ թատերական հուշերը լույս է ընծայել «Երբ իջնում է վարագույրը» երկու հատորով, «Փակված վարագույրի առջեւ», «Ինչ է պատահում բեմի վրա, բեմի ետեւ եւ բեմից դուրս» գրքերում:

Մարությանի դերասանական, ռեժիսորական, մանկավարժական մեծ վաստակը բարձր գնահատած նրա աշակերտներից մեկը՝ Թունի Ամատունին, ի երախտագիտություն իր վարպետի ստեղծել է «Մարության» թատերախումբը: Մարությանի բեմական ողջ գործունեությունը եղել է հարազատ ժողովրդին անմնացորդ նվիրում: Նա շարունակել է Աբելյանի եւ Զարիֆյանի ժողովրդասիրական գիծը:

Իրանում ապրած տարիներին, թատերական ներկայացումներից բացի, Մարությանը մասնակցել է հայ եւ իրանցի կինոռեժիսորների նկարահանած ֆիլմերին, կատարել 10-ից ավելի դերեր: Մարությանի կինոգործունեության մասին հանգամանորեն պատմեց բանասիրական գիտությունների թեկնածու, կինոգետ Արծվի Բախչինյանը:

Ցերեկույթի առթիվ թանգարանում կազմակերպվել էր ցուցահանդես, ուր ցուցադրված էին Մարությանի դերակատարումների լուսանկարները, հոբելյանական թերթիկները, բեմադրությունների ազդագրերը, թատերախոսականներ, գրքեր: Եվ այդ ջերմ մթնոլորտում թեւածում էր Մարության արվեստագետի ձայնը՝ մտորումներն ու դերակատարումները:

ԱՐՓԻՆԵ ԱՍԼԱՆՅԱՆ

ԱԶԳ

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼԻ ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մեդալների բաշխման հարցում վճռորոշ են «Փյունիկի» հետ հանդիպումները

Ոչ-ոքին «Շիրակի» համար կարող է ճակատագրական լինել

Առաջնության վերջնագծում արծաթե եւ բրոնզե մեդալների համար թեժ մրցակցություն է ծավալվել 3 թիմերի «Զվարթնոցի», «Սպարտակի» եւ «Շիրակի» միջեւ: Խաղացանկի քմահաճույքով մեդալների բաշխման հարցում անմիջական մասնակցություն ունի նորընծա չեմպիոն «Փյունիկը», որի հետ հանդիպումների արդյունքները վճռորոշ են մրցանակային տեղերի հավակնող թիմերի համար: Այդ փաստի ճշմարտացիությունն առաջինն իրենց վրա զգացին շիրակցիները, որոնք 24-րդ տուրում հյուրընկալվել էին չեմպիոնի:

Մարզական առումով «Շիրակի» հետ հանդիպման ելքն այլեւս ոչ մի նշանակություն չուներ նախորդ տուրում չեմպիոնի կոչմանն արժանացած «Փյունիկի» համար: Սակայն կար մի հանգամանք, որը ստիպում էր փյունիկցիներին գործել ուժերի լրիվ ծանրաբեռնումով: «Շիրակն» առաջին շրջանում Գյումրիում 3-0 հաշվով հաղթել էր «Փյունիկին», ուստի դաշտի տերերը ձգտելու էին ամեն գնով ռեւանշի հասնել: Իսկ շիրակցիներին միայն հաղթանակը կարող էր մրցանակակիր դարձնել:

Ինչպես եւ սպասվում էր, հենց խաղասկզբից սուր մրցակցություն ծավալվեց: Առաջին վտանգավոր պահը ստեղծվեց «Շիրակի» դարպասին, երբ 7-րդ րոպեին Արման Քարամյանը շրջադարձ հարվածով փորձեց գրավել դարպասը, սակայն հարվածը թույլ ստացվեց: 14-րդ րոպեին Վարդան Մինասյանի հարվածից հետո գնդակը դիպավ ձողին եւ քիչ էր մնում գլորվեր դարպասը: Մեկ րոպե անց արդեն Կարեն Բաբայանը ստիպված էր դրսեւորել իր վարպետությունը մեկը մյուսի հետեւից հետ մղելով Տիգրան Դավթյանի եւ Արարատ Հարությունյանի հարվածները: Երկու թիմերն էլ ակտիվ, հարձակողական ֆուտբոլ էին ցուցադրում, իհարկե, չմոռանալով նաեւ թիկունքի պաշտպանության մասին: Ողջ հանդիպումն անցավ փոխնիփոխ գրոհներով, սակայն այդպես էլ գոլ չգրանցվեց: Թե Ռայմոնդ Զաղուրյանը, թե Կարեն Բաբայանն իրենց հուսալի խաղով չեզոքացնում էին վտանգը: Եթե ոչ-ոքի արդյունքը բավարարում էր փյունիկցիներին, ապա շիրակցիների համար այն կարող է ճակատագրական լինել մեդալների համար մղվող մրցավեճում: Ուստի հասկանալ կարելի է «Շիրակի» գլխավոր մարզիչ Անդրանիկ Ադամյանին, որը խաղից հետո մտահոգ էր եւ դժգոհում էր, որ իր սաները չկարողացան հաղթել: Այժմ «Շիրակի» ճակատագիրը կրկին կախված է «Փյունիկից», որն ավարտական տուրում հյուրընկալելու է «Զվարթնոցին»: Վերջինս այս տուրում ազատ էր խաղից, ինչը հնարավորություն ընձեռեց մեդալների մյուս հավակնորդին «Սպարտակին» միավորներով հավասարվել «Զվարթնոցին»: Սպարտակցիները 5 անպատասխան գնդակ ուղարկեցին «Դինամոյի» դարպասը: Կրկին արդյունավետ խաղով աչքի ընկան Արամ եւ Հայկ Հակոբյանները խփելով 2-ական գնդակ: Իսկ հաշիվը բացեց Ռազմիկ Գրիգորյանը: Դա թիմի ավագի հոբելյանական 50-րդ գոլն էր: Նշանակալից երկու հոբելյան նշեց նաեւ «Սպարտակի» դարպասապահ Հարություն Աբրահամյանը: Նա ՀՀ առաջնություններում անցկացրեց 200-րդ խաղը, որոնցից 100-ում դարպասը պահել է անառիկ: Երկու ցուցանիշներն էլ ռեկորդային են դարպասապահների շրջանում:

«Արարատը» առանց հիմնական կազմի մի խումբ ֆուտբոլիստների Կապանում ոչ-ոքի (3-3) խաղաց «Ղարաբաղի» հետ: Մեկ օր առաջ այստեղ խոշոր հաշվով «Միկան» հաղթել էր «Լեռնագործին»: Նույնտիպի հաջողության հասավ նաեւ «Բանանցը» Վանաձորում:

Խաղերի արձանագրություններից

«Լեռնագործ»-«Միկա»՝ 1-5 (0-1)

0-1, 0-2, 0-3՝ Անդրեյ Բուլանով (44, 49, 56), 0-4՝ Դավիթ Գրիգորյան (69), 1-4՝ Վարդան Բաղդասարյան (77), 1-5՝ Էդիկ Սանուչարյան (90):

«Դինամո»-«Սպարտակ»՝ 0-5 (0-0)

0-1՝ Ռազմիկ Գրիգորյան (60), 0-2, 0-3՝ Հայկ Հակոբյան (65, 70), 0-4, 0-5՝ Արամ Հակոբյան (85, 90):

«Լոռի»-«Բանանց»՝ 2-5 (1-1)

1-0՝ Սամվել Խաչատրյան (12), 1-1՝ Արմեն Սարգսյան(36), 1-2՝ Մկրտիչ Հովհաննիսյան (51), 2-2՝ Գագիկ Հարությունյան (54), 2-3՝ Եղիշե Մելիքյան (74), 2-4՝ Մկրտիչ Հովհաննիսյան (78), 2-5՝ Արմեն Գրիգորյան (88):

«Ղարաբաղ»-«Արարատ»՝ 3-3 (3-2)

1-0, 2-0՝ Արսեն Սարգսյան (6, 12), 2-1՝ Համլետ Մխիթարյան (21), 3-1՝ Արկադի Հակոբյան (33), 3-2՝ Համլետ Մխիթարյան (38), 3-3՝ Անուշավան Փահլեւանյան (79):

«Փյունիկ»-«Շիրակ»՝ 0-0:

Մրցաշարային աղյուսակ

		Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1.	Փյունիկ	20	17	2	1	74-16	53
2.	Զվարթնոց	20	14	0	6	43-17	42
3.	Սպարտակ	20	13	3	4	50-14	42
4.	Շիրակ	20	12	5	3	45-17	41
5.	Արարատ	20	11	3	6	38-22	36
6.	Միկա	20	10	5	5	39-20	35
7.	Բանանց	21	9	4	8	43-28	31
8.	Լեռնագործ	20	5	3	12	24-57	18
9.	Դինամո	20	4	4	12	17-43	16
10.	Ղարաբաղ	20	2	6	12	18-57	12
11.	Կոտայք	19	2	3	14	17-58	9
12.	Լոռի	20	1	2	17	17-77	5

Ռմբարկուները

Արման Քարամյան	«Փյունիկ»	20
Հայկ Հակոբյան	«Սպարտակ»	15
Միհեր Ավանեսյան	«Զվարթնոց»	12
Արամ Հակոբյան	«Սպարտակ»	12
Անդրեյ Բուլանով	«Միկա»	11
Սարգիս Նազարյան	«Զվարթնոց»	10
Մկրտիչ Հովհաննիսյան	«Բանանց»	10
Վարդան Մինասյան	«Փյունիկ»	9
Հայկ Հարությունյան	«Փյունիկ»	9
Արմեն Մարկոսյան	«Միկա»	9
Արամ Ոսկանյան	«Փյունիկ»	8
Տիգրան Դավթյան	«Շիրակ»	8
Արարատ Հարությունյան	«Շիրակ»	8
Գալուստ Պետրոսյան	«Դինամո»	8

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Լյուիսը ռեւանշ վերցրեց Ռահմանից

Գերծանր քաշային կարգում պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար Լաս Վեգասում Լենոքս Լյուիսի եւ Հասիմ Ռահմանի միջեւ կայացած մենամարտն ավարտվեց Լյուիսի հաղթանակով: Չորրորդ ռաունդում Լյուիսն աջ ձեռքի դիմահար հարվածով պարզապես գետնին տապալեց մրցակցին, որն այլեւս չկարողացավ շարունակել մենամարտը: Այսպիսով, Լենոքս Լյուիսը կրկին իրեն վերադարձրեց աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը՝ դառնալով աշխարհի եռակի չեմպիոն: Նվաճած տիտղոսների թվով անգլիացի բռնցքամարտիկը հավասարվեց լեգենդար Մոհամեդ Ալիին եւ Էվանդեր Հոլիֆիլդին:

Այդ մենամարտը շատ հարցերի պատասխանները տվեց, որ առաջացել էին այս տարվա ապրիլի 22-ին Յոհաննեսբուրգում՝ Լյուիսի եւ Ռահմանի միջեւ կայացած առաջին մենամարտից հետո: Այն ժամանակ Լյուիսը շատերի համար անսպասելի Հասիմի կողմից նոկաուտի ենթարկվեց: Կես տարի պահանջվեց Լյուիսից, որպեսզի ռեւանշի հասնելու համար երկրորդ մենամարտի իրավունք ստանար:

Հաղթանակած մենամարտից անմիջապես հետո Լյուիսը հայտարարել էր, որ ինչ-որ ժամանակ աշխարհի չեմպիոնի գոտին կրում էր Ռահմանը, իսկ այժմ նրան բոլորը մոռացության կտան: Դեռեւս Յոհաննեսբուրգում կայացած մենամարտից հետո Լյուիսը նշել էր, որ մրցակցի բախտը բերեց: Ռահմանը բավական հանգիստ վերաբերվեց իր պարտությանը, նշելով, որ Լյուիսի աջ ձեռքի հարվածը շատ ուժեղ էր, որից հետո ինքն ուշքի չեկավ: Ըստ որում, ըստ Ռահմանի, ինքը չի նկատել հարվածի պահը:

Այժմ Լյուիսը ցանկանում է մենամարտել Մայք Թայսոնի հետ եւ հարստանալ եւս 90 մլն դոլարով: Լենոքսի նոր մենեջեր Դոն Քինգը հենց այդքան է գնահատում առաջիկա 4 մենամարտերը:

ԵՎՐԱԳԱՎԱԹՆԵՐ

Մեկնարկը կտրվի այսօր

Այսօր կտրվի չեմպիոնների լիգայի խմբային երկրորդ մրցաշարի մեկնարկը: Երկրորդ փուլում առաջին փուլի արգելքը հաղթահարած 16 ուժեղագույն թիմերը բաժանվել են չորս խմբի: Այսօր «A» խմբում «Բավարիան» կհյուրընկալի «Մանչեսթր յունայթեդին», իսկ «Բոավիշտան» սեփական հարկի տակ կմրցի «Նանտի» հետ: «B» խմբում կկայանան «Գալաթասարայ»-«Ռոմա» եւ «Լիվերպուլ»-«Բարսելոնա» հանդիպումները: Վաղը մրցավեճի կբռնվեն «C» եւ «D» խմբերում ընդգրկված թիմերը: «C» խմբում տեղի կունենան «Պանաթինաիկոս»-«Պորտո», «Սպարտա»-«Ռեալ», «D» խմբում՝ «Դեպորտիվո»-«Արսենալ», «Յուվենթուս»-«Բայեր» մրցախաղերը:

ԹԵՆԻՍ

Եվ չեմպիոն, եւ աշխարհի թիվ 1 թենիսիստ

Սիդնեյում թենիսի աշխարհի չեմպիոնի կոչումը վիճարկող 8 ուժեղագույն թենիսիստների մրցավեճում իրեն գերազանց դրսեւորեց ավստրալացի Լեյթոն Հյուիթը: Անցկացրած բոլոր հինգ հանդիպումներն էլ շահելով, նա ոչ միայն արժանացավ աշխարհի չեմպիոնի կոչմանը, այլեւ վաստակելով ռեյտինգային 150 միավոր՝ թենիսիստների համաշխարհային դասակարգման ցուցակում շրջանցեց բրազիլացի Գուստավո Կուերտենին եւ տարվա արդյունքներով ճանաչվեց աշխարհի թիվ 1 թենիսիստ: Դասակարգման ցուցակի գոյության ավելի քան 30 տարվա պատմության ընթացքում Հյուիթը դարձավ ամենաերիտասարդ թենիսիստը (20 տարեկան 8 ամսական), որ ճանաչվում է աշխարհի լավագույն թենիսիստ:

Կիսաեզրափակիչում Հյուիթը պարտության մատնեց Ֆեռեռոյին (6-4, 6-3): Եզրափակիչում նրա մրցակիցն ընթացիկ մրցաշրջանում վերելքով հանդես եկող ֆրանսիացի Սեբաստիան Գրոժանն էր, որը պայքարից դուրս էր մղել Եվգենի Կաֆելնիկովին (6-4, 6-2): Հյուիթից ընդամենը 1 ժամ 55 րոպե պահանջվեց Գրոժանին հաղթելու համար (6-3, 6-3, 6-4): Ավստրալացի թենիսիստը հաղթանակի համար որպես պարգեւ ստացավ 1 մլն 520 հազար դոլար գումար՝ ընթացիկ մրցաշրջանում ստացած պարգեւավճարների ընդհանուր գումարը հասցնելով 5,5 մլն դոլարի:

20-ամյա թենիսիստը բավական զուսպ վերաբերվեց իր հաջողությանը, հայտարարելով, որ այդ առթիվ տոնակատարությունը հետաձգում է մինչեւ Դեյվիսի գավաթի խաղարկության ավարտը: Բանն այն է, որ նոյեմբերի 30-ից դեկտեմբերի 2-ը Մելբուռնում Ավստրալիայի հավաքականը Դեյվիսի գավաթի եզրափակիչում մրցելու է Ֆրանսիայի թենիսիստների հետ: Ուստի Գրոժանի հետ եզրափակիչ հանդիպումը շատերը դիտում էին որպես առաջիկա մրցախաղի նախապատրաստություն: Շուտով այս երկու թենիսիստները կրկին կմրցեն միմյանց հետ՝ այս անգամ արդեն Դեյվիսի գավաթի համար:

Եվ այսպես, թենիսիստներն էլ պաշտոնապես ավարտեցին ելույթներն ընթացիկ մրցաշրջանում: Հյուիթի համար այն իրոք հաջող պետք է համարել: Նա շահեց 6 մրցաշար, ճանաչվեց եւ աշխարհի չեմպիոն, եւ թիվ 1 թենիսիստ: Թենիսիստների համաշխարհային դասակարգման ցուցակի լավագույն տասնյակն այսպիսին է.

1.	Լեյթոն Հյուիթ	873
2.	Գուստավո Կուերտեն	771
3.	Անդրե Աղասի	704
4.	Եվգենի Կաֆելնիկով	618
5.	Խուան Կառլոս Ֆեռեռո	608
6.	Սեբաստիան Գրոժան	558
7.	Պատրիկ Ռաֆտեր	557
8.	Թոմի Հաաս	457
9.	Թիմ Հենման	420
10.	Փիթ Սամփրաս	388

Մուսլինը Հարավսլավիայի հավաքականի մարզիչ

Ֆուտբոլի Հարավսլավիայի հավաքականի նոր գլխավոր մարզիչ է նշանակվել «Ցրվենա Զվեզդայի» նախկին մարզիչ Սլավոլյուբ Մուսլինը: Նա այդ պաշտոնում փոխարինելու է Միլովան Ջորիչին: Մուսլինի գլխավորությամբ «Ցրվենա Զվեզդան» վերջին 3 տարիներին ոչ մեկի չի զիջել երկրի չեմպիոնի տիտղոսը:

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՊՈՂՈՏԱՅԻ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԻ ԲԱՑ ԱՃՈՒՐԴԻ ՀՐԱՎԵՐ

Հյուսիսային պողոտայի երրորդ եւ չորրորդ հողամասերի վարձակալներին որոշելու համար Երեւանի քաղաքապետարանը **«Ազգ»** թերթում ս. թ. նոյեմբերի 2-ին եւ 13-ին տպագրական ծանուցումներով հայտարարել է բաց աճուրդ: Աճուրդի առարկան կառուցապատման նպատակով շենքերից եւ շինություններից ազատված եւ որեւէ իրավունքով չծանրաբեռնված հողամասերի վարձակալության պայմանագրի կնքման իրավունքն է: Վարձակալության պայմանագրերով նախատեսվում է կառուցապատման ավարտից հետո համապատասխան հողամասն ի սեփականություն ձեռք բերելու հնարավորություն:

Յուրաքանչյուր հողամասի համար անց է կացվելու առանձին աճուրդ համապատասխանաբար ս. թ. նոյեմբերի 27-ին եւ դեկտեմբերի 4-ին, եւ կնքվելու է առանձին պայմանագիր:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել «Հարությունյան եւ գործընկերներ» իրավաբանական գրասենյակ ք. Երեւան, Խանջյան 50, Թեհեյան կենտրոն, IV հարկ, հեռ. 559501, 559502, ֆաքս 400749, էլփոստ auction@legal.am, կամ Երեւանի քաղաքապետարանի «Հյուսիսային պողոտա եւ Կասկադ» ծրագրերի իրականացման գրասենյակ, հեռ. 563601:

ԿՈՐԵԼ Է

«Գեստիա» ՍՊԸ-ի կլոր կնիքը: Գտնողը զանգահարի 55-11-28 կամ 52-73-75:

«ՆԱՄԱԿԱՆԻՇ» ՊՓԲԸ հայտարարում է մրցույթ

«Նամականիշ» ՊՓԲԸ հայտարարում է փոստային նամականիշերի նախագծման (դիզայնի) մրցույթ հետեւյալ թեմաներով.

1. Արտեմի Այվազյանի ծննդյան 100-ամյակը
2. Լեռների միջազգային օր (ՄԱԿ-ի հովանու տակ)
3. Հայաստանի բուսական եւ կենդանական աշխարհ (հայկական լեռնային մողես, փոքրասիական իժ)
4. Ձորագեսի ՀԷԿ-ի 75-ամյակը
5. Երեւան-Ալեքսանդրապոլ երկաթուղու 100-ամյակը
6. ԽՍՀՄ պետական գործիչ, արդյունաբերության կազմակերպիչ Հովհաննես Թեւոսյանի ծննդյան 100-ամյակը
7. Հայաստանի ազգային պատկերասրահներից (III թողարկում).
   ա) գեղանկար Սեդրակ Առաքելյան
   բ) գրաֆիկա Էդգար Շահին
   գ) քանդակ Հակոբ Գյուրջյան
8. Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն
9. Նկարիչ Հովսեփ Պուշմանի ծննդյան 125-ամյակը
10. EUROPA 2002, կրկես
11. Հայաստանի բրածո հուշարձաններ
12. Հայաստանի գիտությունը եւ տեխնիկան (տիեզերական հետազոտություններ)

Մրցույթին մասնակցողները կարող են ծանոթանալ պայմաններին Մաշտոցի 43 հասցեում, հեռ. 56-93-34, աշխատանքային օրերին ժամը 15:00-18:00 (շաբաթ օրը մինչեւ 17:00), իսկ աշխատանքները ներկայացնել «Նամականիշ» ՊՓԲԸ, ք. Երեւան, Սարյան 22 կամ Մաշտոցի 43 հասցեներում մինչեւ ս. թ. դեկտեմբերի 24-ը, ժամը 17:00:

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատուն
Երեւան, Հայաստան
Ժողովրդավարության հանձնաժողովի փոքր դրամաշնորհների ծրագիր

Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան հանրային հարաբերությունների բաժինն ուրախ է հայտարարել ժողովրդավարության եւ կառավարման փոքր դրամաշնորհների ծրագիր:

Նպատակը
Ծրագրի նպատակն է փոքր չափի դրամական օժանդակություն տրամադրել Հայաստանում ժողովրդավարական հաստատությունների զարգացմանն աջակցող հատուկ ծրագրերի եւ նախաձեռնությունների իրականացմանը: Դրամաշնորհները կտրամադրվեն հասարակական կազմակերպություններին (ՀԿ-ներին) եւ անկախ լրատվամիջոցներին: Մրցույթի հավակնորդները պետք է արդեն իրականացնելիս լինեն կամ նախատեսեն իրականացնել այնպիսի ծրագիր, որի նպատակն է Հայաստանում ժողովրդական հաստատությունների զարգացման խթանումը:
Հայաստանում հանձնաժողովն առավել հետաքրքրված է այնպիսի ծրագրերով, որոնք վերաբերում են ժողովրդավարական հաստատությունների ստեղծմանը, օրենքի իշխանությանը /արդարադատության վարչարարությանը, տեղեկատվության ազատ տարածմանը, քաղաքացիական կրթությանն ու քաղաքացիական հասարակությանը, մարդու իրավունքներին, էթնիկ եւ քաղաքական ներդաշնակությանը. այսինքն՝ հանձնաժողովը կօժանդակի այն ծրագրերին, որոնք խթանում են բաց/ քաղաքացիական հասարակության զարգացումը:

Հատուկ ուղենիշներ
- Դրամաշնորհի առավելագույն չափը 24,000 ԱՄՆ դոլար է: Այդուհանդերձ, ելնելով որոշակի աշխատանքային սկզբունքներից, դրամաշնորհները հիմնականում կլինեն 10,000 ԱՄՆ դոլարից քիչ, հազվադեպ՝ 15,000 ԱՄՆ դոլար:
- Դրամաշնորհները տրամադրվում են միանվագ: Հաջողակ դիմորդներն առաջին դրամաշնորհով ծրագրի հաջող իրականացումից հետո կարող են դիմել երկրորդ դրամաշնորհը ստանալու համար, սակայն երկրորդ դիմում-առաջարկը պետք է վերաբերի միանգամայն այլ ծրագրի:
- ԱՄՆ կազմակերպություններն ու անհատները չեն կարող դիմել վերոնշյալ ծրագրով հայտարարված դրամաշնորհային մրցույթին:
- Ծրագիրը չի կարող ֆինանսավորել մարդասիրական օգնություն եւ բարեգործական գործունեություններ, գիտական հետազոտություններ, համաժողովներ եւ դեպի արտասահման անհատական ուղեւորություններ, առեւտրային գործունեություններ, ծրագրեր, որոնց նպատակը միմիայն կազմակերպության առաջնային ինստիտուցիոնալ զարգացումն է:

Գնահատման չափանիշները
Դիմում-առաջարկները կգնահատվեն ըստ ծրագրի թեմայի, հստակ ձեւակերպված խնդիրների եւ թիրախ խմբերի, ինչպես նաեւ ծրագրի նպատակներն իրագործելու կազմակերպության կարողության: Դրամաշնորհները տրամադրվում են տեղում, Վաշինգտոնում USIA կողմից ծրագրի ընդունումից (հաստատումից) հետո:

Հայտերի ներկայացման կարգը
Դիմորդները պետք է լրացնեն պաշտոնական դիմումի ձեւ **անգլերեն լեզվով**, որում ներկայացվում է կարեւոր տեղեկատվություն դիմորդ կազմակերպության եւ նրա գործունեության վերաբերյալ, ինչպես նաեւ առաջարկված ծրագրի մանրամասն նկարագիրը:
Դիմորդները պետք է խուսափեն աշխատավարձերի վճարման, սննդի եւ խմիչքի գնման նպատակով դրամաշնորհ խնդրելուց:

Խորհուրդ
Կարելի է կից ներկայացնել դիմում-առաջարկի լրջությունը հավաստող հանձնարարական նամակներ:

Դիմորդների տեղեկացումը/ դրամաշնորհային գործընթացը
Բոլոր դիմորդները գրավոր կտեղեկացվեն հանձնաժողովի որոշմանը, դիմում-առաջարկին վերջինիս ծանոթանալուց հետո:
Հաջողված առաջարկների դեպքում դրամաշնորհային ողջ գործընթացը տեւում է մոտավորապես ութ (8) շաբաթ (հանձնաժողովի կողմից առաջարկի քննարկումից մինչեւ այն պահը, երբ դրամական միջոցները տրամադրվում են օգտագործման համար):

Դրամաշնորհի տրամադրումը եւ հաշվետվությունների պահանջը
Դրամաշնորհները կտրամադրվեն երկու կամ ավելի փուլով: Առաջին մասը կտրամադրվի ծրագիրը սկսելու նպատակով: Դիմորդները պետք է միջանկյալ հաշվետվություններ ներկայացնեն առաջին փուլում տրամադրված դրամական միջոցների օգտագործման վերաբերյալ, նախքան լրացուցիչ միջոցների ստացումը: Նշված հաշվետվության բացակայության պարագայում դրամական միջոցների հետագա փոխանցում չի կատարվի:

Ամփոփիչ հաշվետվություններ
Բոլոր հաջողակ դիմորդները պետք է ծրագրի ավարտին պաշտոնական հաշվետվություն ներկայացնեն ժողովրդավարական հանձնաժողովին: Հաշվետվության մեջ պետք է նշվի, թե ինչ է իրագործվել, արդյոք ծրագիրը հաջողված է ըստ դիմորդի, եւ ինչպես կարող է բարելավվել ապագայում: Հաշվետվությունը պետք է նաեւ ընդգրկի դրամաշնորհի միջոցների օգտագործման հաշվապահությունը: Նշված հաշվետվությունում պարունակող տեղեկատվությունը ժողովրդավարական հանձնաժողովին հնարավորություն կընձեռի ապագայում առավել հաջող գնահատել դիմում-առաջարկները:

Դիմումների ներկայացման ժամկետը սույն թվականի նոյեմբերի 30-ն է:

Դիմումի ներկայացման ուղենիշներն ու դիմումի ձեւը կարելի է ձեռք բերել
Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատուն
Հանրային հարաբերությունների բաժին
Բաղրամյան 18
Երեւան, Հայաստան

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Ադվինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արմենբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 528986

Ալֆաինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստովյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112, (09) 429412

Ամրոց ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ե. Քոչար 21/1, բն. 37
Հեռ.՝ 571218

Արժեթղթեր Կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 525801, 581578

Աստրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ. Լուսավորչի 45ա
Հեռ.՝ (051) 40297

Այս Էքյուիթի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Ասի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837

Գոլդ-Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Գ. Լուսավորչի 15/1
Հեռ.՝ 525822

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 524357, 151820

Եվրո-Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50, բն. 26
Հեռ.՝ 528232, 540914

Ինվեստիս ՓԲԸ
ք. Երեւան, Չարենց 8, բն. 30բ
Հեռ.՝ 567767, 582478, 562404

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Սայաթ-Նովայի 7
Հեռ.՝ 569680, 526417

Կապիտալ Մենեջմենթ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 560138

Կապիտալ Տրաստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Գ. Լուսավորչի 15/1
Հեռ.՝ 580745

Մ.Գ.Ա. ՍՊԸ
ք. Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ (041) 22184, (051) 23109

Նորդ-Վեստ-Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Գյումրի, Աբովյան 247
Հեռ.՝ (041) 30868

Պրիմա Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50/ 26
Հեռ.՝ 521812, 521051, 528778

Սարբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Գայի 24
Հեռ.՝ 630480, 542547

Վինիկո ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.՝ 531805

Տնտեսն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Պռոշյան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

Օրիգինալ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 5ա
Հեռ.՝ (09) 420449

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

2001 թ. նոյեմբերի 19-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Հապ. ABBR	Ցուցակ Listed	Գնում* Bid: լավագույն գին Best price	Գնում* Bid: միջ. կշռ. գին Avg. price	Գնում* Bid: քանակ Total qnt.	Վաճառք* Ask: լավագույն գին Best price	Վաճառք* Ask: միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք* Ask: քանակ Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: նվզ. գին Day low	Կատարված գործարքներ Transactions: առավ. գին Day high	Կատարված գործարքներ Transactions: միջ. կշռ. գին Avg. price	Կատարված գործարքներ Transactions: փոփ.% Avg%	Կատարված գործարքներ Transactions: ծավալ (հազ. դրամ) Volume
ԱՐԱԳԱԾ ԲԱՄԲԱԿԱԳՈՐԾՎ. Ա/Ս	AGBM	B											
ԱՅՐՈՒՄԻ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ Գ/Ն	APAH	B											
ԱՊԱՄԵԿՈՒՍԻՉ	APAK	B											
ԱՐԴՎԻՆ ԷԼ ՄԵԽ. Գ/Ն (ՎԱՆԱՁՈՐ)	ARDV	B											
ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ	ARSL	B											
ԱՐՏԵՔՍ	ARTX	B											
ԱՐՓԱ-ՍԵՎԱՆ	ASEV	B	1,000.0	1,000.0	1								
ՍՏԵԿԼՈՄԱՇ (ԱՐԹԻԿ)	ASTM	B											
ԱՎՏՈԱԳՐԵԳԱՏՆԵՐԻ Գ/Ն	AVAG	B											
ԱՎԻԱՀԱՄԱԼԻՐ	AVHM	B	90.0	90.0	80								
ԱՎՏՈԲԵՌՆԻՉ	AVTB	B											
ԱՎՏՈՄԱՏԻԿԱ Գ/Ն	AVTM	B	300.0	300.0	1								
ԻՋԵՎԱՆԻ ԲԵՆՏՈՆԻՏ Ա/Ս	BENT	B											
ԲՋՆԻ-ՊԼԱՍՏ	BHSP	B											
ՉԱՐԵՆՑ. ԳՈՐԾԻՔԱՇԻՆ. Գ/Ն	CHGG	B											
ԿԱՊԻՏԱԼ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ	CPMT	B											
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՐՏ. ՋՐ ՄԿ	DAJK	B											
ԴԱՍՏԱԿԵՐՏԻ ԲՈՒԺՏԵԽ. Գ/Ն	DBJG	B											
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՌՈՂՋ. Հ/Ն	DJAH	B											
ՁՈՒԼԱԿԵՆՏՐՈՆ	DZKT	B	400.0	400.0	10								
ԷԼԵԿՏՐԱՉԱՓԻՉՍԱՐՔ	ECHS	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՍԱՐՔԱՇԻՆ. Գ/Ն	ECSG	B											
ԵՐ. ԷԼԵԿՏՐԱՃԱՐԺԻՉՆԵՐԻ Գ/Ն	EELJ	B											
ԵՐՖՐԵԶ	EFRZ	B	1,400.0	1,400.0	3								
ԵՐ. ՀԻԴՐՈՀԱՂՈՐԴԱԿ Գ/Ն	EHHG	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ Գ/Ն	EJWG	B											
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ-7	EKB7	B											
ԵՐ. ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ՔԻՄԻԱՅԻ Գ/Ն	EKOG	B	400.0	400.0	100	900.0	900.0	33					
ԷԼԵԿՏՐԱՊԱՐԱՏ	ELAP	B	470.0	470.0	10								
ԷԼԵԿՏՐԱՄՈՆՏԱԺ	ELMJ	B											
ԵՐ. ԼՈՒՍԱՏԵԽՆԻԿԱ	ELUS	B											
ԵՂՎԱՐԴԻ ՄԱՐԶԱԿՈՇԻԿՆԵՐԻ Ֆ/Ա	EMKFCO	B	500.0	500.0	100								
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ	EMOR	B											
ԵՄԱՄ	EMTA	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՊԼԱՍՏՄԱՍ Գ/Ն	EPLG	B											
ԵՐԱԶ	ERAZ	B											
ԵՐ. ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԻ Գ/Ն	ERJG	B	1,350.0	1,350.0	20								
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ	ERKB	B											
ԵՐ. ՇԱՄՊԱՅՆ ԳԻՆԻՆԵՐԻ Գ/Ն	ESHG	B	450.0	450.0	129								
ՄԱՍԻՍ ԾԽԽ. Գ/Ն (ԵՐԵՎԱՆ)	ETCG	B	1,000.0	1,000.0	5								
ՎԱՆ Ա/Ֆ (ԵՐԵՎԱՆ)	EVAF	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ Գ/Ն - 1	EVGI	B											
ԱՆԻՎ	GANV	B											
ԳՈՐԻՍԻ ԳԱՄԱ	GGAM	B											
ԳԵՂԱՄԱ	GGMA	B											
ԳՅՈՒՄՐԻԻ ՄՍԻ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ Ա/Ս	GMPG	B											
ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ	HAGB	B											
ՀԱՇՎԻՉ	HASH	B	100.0	100.0	4,180								
ՀԱՏԻՍ	HATC	B											
ՀԱՅԾԽԱԽՈՏ	HATS	B	1,800.0	1,539.1	46								
Հ ԷՂ. ՀԱՅԱՍ ԳՐՈՒՊ	HEHG	B	450.0	450.0	10	2,500.0	2,500.0	54					
ՀԱՅԿԱԲԵԼ	HKBL	B											
ՀԱՅՔԻՄՄԵՔԵՆԱ	HQMO	B											
ՀԱՅՔ.ՇԻՆՆԱԽԱԳԻԾ	HSHN	B											
ՋԵՐՄՈՒԿ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԻ Գ/Ն	JHJG	B											
ԿԱՇԻ	KASH	B											
ԿԱՄՈՒՐՋՇԻՆ	KMSH	B											
ԿԱՆԱԿԱ	KNKA	B											
ՌԵԼԵ Գ/Ն (ԿԱՊԱՆԻ)	KREL	B											
ՄԱՔՈՒՐ ԵՐԿԱԹԻ Գ/Ն	MOER	B	2,220.0	2,220.0	5								
ՄԱՐՏՈՒՆԻՇԻՆ	MRSH	B											
ՄԵՐՁՄՈՍԿՈՎՅԱՆ	MSKV	B											
ՄԱՍԻՍ ՏԱԲԱԿ	MSTB	B	400.0	400.0	7								
ՄԵՏՇԻՆ	MTSH	B											
ՆՈՐԲԱՐԱԶԵՆԻ ՏՐԻԿՈՏԱԺԻ Ֆ/Ա	NBTF	B											
ՆԵՅՐՈՆ	NERN	B											
ՊԼԱՍՏԻԿ	PLAS	B											
ՌԱՍՏՐ Գ/Ն	RSTR	B											
ՌԵԶԻՍՏՈՐ	RZTR	B											
ՍԵԼԵՆԱ	SELN	B											
ՇԻՆՄԵՔԵՆԱՆՈՐՈԳՈՒՄ	SHMN	B											
ԵՐ. ՇՈՒՇԱՆ ՏԵՔՍՏԻԼ Ա/Ս	SHTK	B											
ԿԱՏԱՐՈՂ ՍԱՐՔ. Գ/Ն	SKSG	B											
ՏԱՍՊ	TASP	B											
ՏԱՎՐՈՍ	TAVR	B											
ՈՒԿՐՇԻՆ	UKSH	B											
ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ԲԱՆԿ	UNBK	B											
ՎԱՆԱՁՈՐԻ ԿՈՇԻԿԻ Ֆ/Ա	VAKF	B											
ՎԱԿՈՒՈՒՄԱՅԻՆ ԷԼԵԿՏՐԱՎԱՌ. Գ/Ն	VEVG	B											
ՎԱՆՇԻԿ	VSHK	B											
ՎԻՏԱՄԻՆՆԵՐԻ Գ/Ն	VTMG	B											
ԵՐԵՎԱՆ-ԿԱՀՈՒՅՔ	YKHO	B				8,000.0	8,000.0	1,000					
ԵՐ. ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ Գ/Ն	YPHG	B											
ԵՐ. ՌԵԼԵԻ Գ/Ն	YRLE	B											

* [illegible]
** [illegible]
Այս տեղեկությունները հրապարակվում են ինտերնետային էջում www.armex.am

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65, Պատվեր 69150, Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 19. 11. 2001 Գինը 100 դրամ